

Dosarul nr. 3-14/2023
2-23020120-01-3-08022023

DECIZIE
În numele Legii

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

01 august 2023

mun. Chișinău

Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ion Guzun
Mariana Pitic

Grefier

Cristina Cebotari

Cu participarea:

reclamantului
reprezentantul reclamantului, avocatul
reprezentanții pârâtei, avocații

Victor Sandu
Vitalie Zama
Roger Gladei
Valeriu Cernei

examinând în ședință de judecată publică în procedura contenciosului administrativ, cererea de contestare depusă de Victor Sandu împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei nr. 18 din 18 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Victor Sandu, și dispunerea evaluării candidatului,

constată :

Argumentele participanților la proces:

La 8 februarie 2023, Victor Sandu a depus cerere de contestare a deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 18 din 18 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Victor Sandu, solicitând anularea acesteia și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului.

În motivarea acțiunii a indicat că, activând în calitate de judecător al Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, la 29 octombrie 2021 a depus cerere pentru a participa la concursul pentru alegerea în funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, anexând în acest sens CV-ul, scrisoarea de motivare, proiectul obiectivelor activității în calitate de membru a Consiliului și certificatul privind lipsa sancțiunilor disciplinare.

A menționat că la 10 martie 2022, Parlamentul a votat în lectură finală Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, în vigoare din 16 martie 2022. Conform Legii date, s-a instituit o procedură de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, al Consiliului Superior al Procurorilor, precum și a candidaților la funcția de membru în organele specializate ale acestora, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților și de alegere sau numire a acestora în funcțiile respective.

Reclamantul a explicat că procedura de evaluare în privința sa a început la 6 aprilie 2022, atunci când Consiliul Superior al Magistraturii a transmis Comisiei de evaluare lista candidaților la funcția de membru în Consiliu. Ulterior, la 21 iunie 2022, Comisia i-a transmis un chestionar privind integritatea etică pentru a fi completat în mod voluntar și returnat Comisiei până la 5 iulie 2022. Chestionarul completat a fost transmis Comisiei la data de 4 iulie 2022.

A relatat că la 8 iulie 2022, Comisia i-a transmis o solicitare pentru completarea și depunerea până la 15 iulie 2022 a Declarației de avere și interese personale pentru ultimii 5 ani, în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor. Declarația include, de asemenea, lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public, așa cum prevede același articol. Declarația completată a fost prezentată Comisiei la 15 iulie 2022.

La 13 septembrie 2022, Comisia i-a transmis o solicitare de clarificare a informațiilor, care conținea 14 întrebări, inclusiv 36 de sub întrebări și 11 solicitări adiționale de documente. În termenul solicitat, la 16 septembrie 2022, a răspuns, inclusiv a notat că unele informații vor fi prezentate ulterior, din cauza răspunsului întârziat al instituției ce era în posesia respectivelor informații. Astfel, la 19, 30 septembrie 2022 și respectiv 3 octombrie 2022 a prezentat informații suplimentare.

La data de 14 noiembrie 2022, Comisia i-a transmis a doua rundă de 30 întrebări, inclusiv 68 sub întrebări și 24 solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte apărute în cadrul evaluării. În termenul solicitat, 18 noiembrie 2022, a răspuns, însă nu a prezentat toate documentele cerute, deoarece nu deținea actele date, termenii fiind restrânși pentru a le acumula. Mai târziu, la 25 noiembrie 2022, Comisia i-a expediat a treia rundă de 3 întrebări, inclusiv 3 solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte apărute în cadrul evaluării. La 29 noiembrie 2022 a răspuns și a prezentat unele din documentele solicitate, indicând că nu deține celelalte acte solicitate.

Reclamantul a afirmat că, drept urmare a cererii sale, la 9 decembrie 2022, i s-a acordat acces la materialele evaluării conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022.

A subliniat că, la 12 decembrie 2022, a depus demers, prin care a solicitat desfășurarea audierii sale în ședință închisă și fără înregistrarea audio/video, iar în cazul în care audierea nu ar avea loc în ședință închisă, înregistrările audio/video, făcute în timpul audierii, să nu fie publicate pe internet sau în alte surse media. Prin decizia nr. 1 din 13 decembrie 2022, în baza art. 12 alin. (2) din Legea nr. 26/2022,

Comisia a respins solicitarea sa de a desfășura audierea în ședință închisă și fără înregistrarea audio/video. Comisia a concluzionat că o audiere în ședință publică nu subminează interesele privind ordinea publică, viața privată și moralitatea. La fel, a fost respinsă și următoarea sa solicitare, ca înregistrările audio/video făcute în timpul audierii să nu fie publicate pe internet sau în alte surse media.

Reclamantul a accentuat că, la 14 decembrie 2022, după revizuirea materialelor evaluării, a prezentat mai multe documente, pe care le-a solicitat de la diferite instituții, pentru a soluționa anumite inconsecvențe pe care pretindea că le-a detectat. După care, la 15 decembrie 2022, candidatul a participat la audieri în ședința publică a Comisiei.

Ce ține de comunicarea deciziei, reclamantul a indicat că a interpelat Comisia pre-vetting în vederea informării cu privire la adoptarea deciziei în privința sa, astfel la 1 februarie 2023, ora 14.41 min. i s-a comunicat prin poșta electronică că decizia nu a fost emisă, precum și că Comisia nu poartă răspundere pentru oricare afirmații publice făcute în privința candidaților care participă în procesul de evaluare.

Ulterior, la 3 februarie, ora 12.43 min. reclamantul candidat a recepționat un e-mail de la secretariatul Comisiei de evaluare (secretariat@vettingmd.com), unde erau anexate două documente: decizia Comisiei de evaluare nr. 18 din 18 ianuarie 2023 privind candidatura lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii în două limbi – limba română și limba engleză. Tot, în ziua de 3 februarie 2023 în mass media, postul de televiziune TV8, ora publicării 14.34 min., a apărut informația privind faptul că reclamantul, alături de alți magistrați nu au promovat evaluarea, iar în această parte este notoriu că primordial o sursă mass media prima redă o informație, ca în continuare Comisia pre-vetting abia la ora 14.56min., publică informația referitor la nepromovarea evaluării de către 4 candidați.

Reclamantul a notat că, conform deciziei nr. 18 din 18 ianuarie 2023 privind candidatura lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, în baza art. 8 alin. (1), (2) lit. a), (4) lit. b), (5) lit. a), c), d) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis că candidatul nu corespunde criteriilor de integritate întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară și, astfel, nu promovează evaluarea .

A invocat și opinia separată a membrului Comisiei de evaluare – Vitalie Miron, la decizia nr. 18, potrivit căreia ultimul și-a expus dezacordul cu faptul că nu consideră că candidatul nu a promovat evaluarea în ceea ce privește sub. 2 Tranzacția ce a implicat automobilul Mercedes E220 CDI”.

În continuare, a menționat că decizia nr. 18 din 18 ianuarie 2023 privind candidatura lui Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii este axată pe următoarele aspecte financiare și etice.

Referitor la aspectele abordate ce țin de pretinsa neplată a impozitului aferent creșterii (ipotetice) de capital din vânzarea motocicletei Honda (în anul 2018) și a motocicletei Suzuki Espana (în anul 2021), a afirmat că, potrivit certificatului din data de 6 februarie 2023 eliberat de către Serviciul Fiscal de Stat, nu deține careva restanțe față de bugetul public național, în ceea ce privește motocicleta „Honda Hornet” importată din România în anul 2015, a achiziționat-o la prețul de 25 000 de

lei, în stare avariata, care ulterior a vândut-o la data de 29 mai 2018, iar în susținerea acestei depoziții a prezentat comisiei contractul de vânzare-cumpărare, în care era indicată valoarea de 50 000 de lei. În cazul motocicletei Suzuki Espana (a/f 2003), procurată în stare avariata, a indicat că a importat-o în anul 2008. Conform informațiilor de la Serviciul Vamal, valoarea motocicletei la vamă a fost 4 000 de lei și taxe plătite în sumă de 1 106 lei (în total – 5 106 lei). Motocicleta a fost vândută la data de 18 martie 2021 cu 20 000 de lei, conform contractului. Astfel, atât în cazul motocicletei „Honda Hornet” cât și a motocicletei „Suzuki Espana”, acestea au fost procurate în stare avariata și au fost supuse unor intervenții costisitoare pentru repararea lor. Codul fiscal în redacția de la data vânzării mijloacelor de transport de model „Honda Hornet” cât și „Suzuki Espana” stabilea că „Bază valorică a activelor de capital înseamnă: valoarea activelor de capital procurate și/sau create de contribuabil”. Astfel, reclamantul efectuând lucrări de reparație, manoperă la mijloacele de transport de model „Honda Hornet” cât și „Suzuki Espana” a obținut dreptul de proprietate asupra acestor lucrări, respectiv baza valorică a acestor active corespundea cu prețul de procurare a acestora la care s-au adăugat lucrările de reparație, manoperă, în speță fiind inadmisibilă formula de calcul invocată de comisia pârâtă care a operat exclusiv cu valoarea de cumpărare a acestor bunuri mobile fără a reține costurile de reparație a acestora care la fel au contribuit la formarea bazei valorice.

A accentuat că afirmația „partea reclamantă a prezentat proba ce ține de inexistența datoriilor față de bugetul public național, nefiind admisibilă orice presupunere că totuși acesta ar fi admis careva încălcări a disciplinei fiscale” este valabilă pentru toate ipotezele invocate de partea pârâtă prin care se ridică dubii referitor la respectarea de către subsemnat a disciplinei fiscale.

A susținut că, neachitarea impozitelor pentru suma pretinsă impozabilă a creșterii de capital pentru mijloacele de transport „Honda Hornet” și „Suzuki Espana” a câte 44 de Euro și 43 de Euro nu poate fi calificată ca dubii serioase a necorespunderii candidatului la criteriu de integritate financiară nefiind o „încălcare gravă”. În speță, este neproportională o ipoteză de descalificare a candidaturii subsemnatului la funcția de membru a Consiliului Superior al Magistraturii în baza unor încălcări pretinse absolut lipsite de gravitate.

În opinia reclamantului, nu a realizat nici o creștere de capital din vânzarea acestor unități de transport, reieșind din investițiile în piese și în repararea acestora, cât și din modificările legislative care prevăd că nu este recunoscută creștere de capital în scopuri fiscale în cazul înstrăinării unui autoturism care a fost în proprietatea contribuabilului cel puțin 3 ani până la data înstrăinării (art. 40 alin. (5¹) din Codul fiscal, în vigoare la 1 ianuarie 2023).

Ce ține de aspectul privind procurarea automobilului „Toyota Corolla”, a indicat că în actul administrativ contestat, Comisia a învederat circumstanța precum că candidatul după ce a devenit judecător și a început să depună declarațiile anuale „a apărut probleme legate de tranzacțiile cu vehiculele raportate”, fiind dat ca exemplu automobilul „Toyota Corolla” cumpărat și importat de candidat din România în anul 2014, care a fost declarat ca fiind vândut la același preț la care a fost cumpărat cu trei ani mai devreme, în pofida valorii de piață a unor mașini similare cu 1 000-2 000 de Euro mai mult la momentul vânzării.

A comunicat că la momentul adresării întrebărilor Comisia nu i-a acordat posibilitatea de a prezenta probe că informația referitor la preț este eronată și falsă, deși în calitate de probă Comisia a prezentat un automobil de referință dintr-un anunț de profil găsit la pagina web <https://piataauto.md/Anunturi-auto/viewad.php?a=32343>, în care este redat un alt automobil de referință, distinct de automobilul său, care era cu motor de 1400 cm³ benzină și de model hatchback, iar automobilul din anunț fiind cu motor de 1600 cm³, caroseria universală având dimensiuni mai mari și respectiv fiind mai scump, evidențiind și diferența valorii accizelor achitate pentru devamarea mijlocului de transport care i-a aparținut și a mijlocului de transport care a fost prezentat de comisie în anunțul de vânzare. Ca urmare, partea pârâtă în susținerea soluției adoptate a operat cu informație pasibilă de a fi supusă unei critice consistente.

Privitor la veniturile obținute de către părinți utilizate la procurarea mijloacelor de transporta indicat constatarea Comisiei precum că, în anul 2007-2021, mama subsemnatului a înregistrat în Moldova un venit oficial în sumă de 504 281 de lei. De asemenea a indicat extrasul aferent unui cont care aparținea mamei reclamantului, care indica depuneri totale de 5 950 de lei, ceea ce este greșit, suma de fapt fiind în Euro, pentru anii vizați 2013-2014. De asemenea, Comisia a constatat că tatăl său era antrenat la lucru în Uniunea Europeană și a retras sumele de 24 850 de Euro în 2007-2008, 6 700 de Euro în 2009 și 42 390 de Euro în perioada 2010-2014, însă nu este probat faptul că sumele date au fost transferate în Republica Moldova.

La aspectul dat, a precizat că, sumele obținute de tatăl său au fost introduse în Republica Moldova nemijlocit de acesta, când venea acasă de cel puțin 2 ori/an, iar conform legislației Uniunii Europene/Republicii Moldova sumele până la zece mii euro nu urmează să fie declarate la trecerea frontierei de stat. Deci, utilizarea unei metode legitime de introducere în țară a mijloacelor bănești nu poate fi interpretată în defavoarea reclamantului cât timp nu sunt vizate mijloace bănești într-un quantum care depășește limitele admisibile a mijloacelor bănești care pot fi introduse în mod legal raportate la numărul de intrări a părintelui subsemnatului în Republica Moldova. Dubiile invocate de comisie care țin de aspectul abordat nu pot fi apreciate ca fiind admisibile și proporționale sancțiunii aplicate odată cu enunțarea acestora.

Reclamantul a susținut că a prezentat probe referitor la veniturile părinților și pentru perioada de până la anul 2008, doar că comisia din motive neclare nu le-a vizat în decizia emisă (copia extraselor bancare fiind prezentate către comisie).

Referitor la pretinsa problemă ce ține de dreptul de proprietate asupra vehiculelor importate în anul 2009, a declarat expres că nu deține copia contractelor de vânzare-cumpărare a acestor 20 autovehicule, deoarece ele nu au fost întocmite cu participarea lui nemijlocită. Mijlocele de transport ieșeau din posesia proprietarului de iure și de facto (Gheorghe Pagu) prin procură întocmită notarial, aceasta fiind o procedură de vânzare a bunurilor mobile frecvent folosită de persoane în perioada în cauză, în special în contextul în care reclamantul nu a fost persoana care a încasat careva mijloace bănești din aceste operațiuni.

La fel, a specificat că nu a declarat venitul din vânzarea unităților de transport importate în 2009, deoarece nu a avut niciun venit în acest sens, de facto proprietar a acestor unități de transport fiind Gheorghe Pagu.

A adăugat că prin constatările Comisiei la aspectul dat s-a confirmat că limba de lucru este engleză și redactarea deciziei a fost în limba engleză fără participarea membrilor comisiei cetățeni ai Republicii Moldova, or, reclamantul în cadrul audierii în ședință publică a spus că nu a participat la negocierile de procurare de către cumnatul lui a motocicletelor din Italia deoarece nu cunoștea limba italiană, dar nu a menționat că nu știa ce înseamnă negocierile la acea vârstă. (discursul fiind tradus greșit).

Cu privire la pretinsa problemă a profitului sau a veniturilor din vânzarea celorlalte vehicule importate și înmatriculate pe numele candidatului între anii 2008 și 2015 cât și referitor la pretinsa problemă a obligației de plată a impozitului pe creșterea de capital din vânzarea acestor vehicule, care nu au fost atenuate de către candidat a menționat următoarele.

Argumentul Comisiei indicat la acest capitol, și anume achiziționarea de către reclamant în perioada anilor 2008 - 2015 a unor vehicule, care fiind ulterior vândute, pentru care „s-a prezumat” că nu au fost achitate impozite pe venit, este absolut nefondat. Aprecierea dată a Comisiei este o interpretare proprie, bazată pe o atitudine cu un grad redus de obiectivitate, or, automobilele importate pe numele reclamantului în 2008 și în 2010-2015, în total 9 autovehicule (din ele doar 5 autoturisme) au fost pentru uz personal al familiei, iar după utilizarea acestora, cu acumularea uzurii, deprecierea acestora în timp, au fost înstrăinate fără a obține un careva venit din aceste operațiuni, inclusiv fiind sub nivelul valorii de procurare. În sensul dat a prezentat Comisiei acele documente de care a dispus la momentul solicitării, iar din conținutul actelor prezentate nu rezultă și nu se percepe nici un dubiu care ar ridica semne de întrebare în privința onestității și credibilității candidatului. Astfel, concluziile Comisiei sunt bazate doar pe interpretări și dubii, însă, dubiile nu pot apărea în lipsa unei informații, ci, dimpotrivă, în baza existenței informațiilor (veridice și concludente).

Referitor la termenul acordat de Comisie pentru cumularea actelor, cu invocarea prevederilor art. 10 alin. (3) și (4) din Legii nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, în procesul de evaluare a integrității candidaților, reclamantul a opinat ca fiind arbitrar argumentul comisiei pârâte precum că, reclamantul candidat nu a depus nici un efort pentru a obține actele ce țin de înstrăinarea mijloacelor de transport menționate, în special în contextul dreptului Comisiei de evaluare de a acumula informația necesară de la deținătorii respectivi de informație, fiind un drept necondiționat. Concomitent, se atestă omiterea cadrului legal ce ține de termenii de păstrare de către Agenția Servicii Publice a actelor juridice de înstrăinare a mijloacelor de transport, pe care subsemnatul nu le deține având în vedere că nu a participat nemijlocit la înstrăinarea ulterioară a mijloacelor de transport în contextul perfectării în prealabil a procurilor care acordau inclusiv dreptul de înstrăinare către reprezentant. În asemenea condiții, dubiile și, mai grav, concluziile Comisiei sunt inexplicabile și lezează drepturile

candidatului evaluat în mod direct, or, de la acest tip de acuzații nu se poate apăra nicio persoană în situația în care aceste acuzații sunt înaintate.

A mai susținut că Comisia nu a făcut referire la temeiul de drept (art. 8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022), corelat cu circumstanțele de fapt, pe baza cărora a atestat dubii serioase a integrității candidatului, or, începând cu anul 2015 averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație, Autoritatea Națională de Integritate nefiind nici sesizată și nici nu a emis vreo decizie de constatare/sanționare sub acest aspect. Mai mult, din textul actului contestat nu rezultă constatarea Comisiei de evaluare referitor la faptul că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani nu corespunde veniturilor declarate. La caz, toată averea dobândită de reclamant și familia sa fiind dobândită în limitele legale și justificată prin înscrisurile corespunzătoare.

Ce ține de circumstanțele reținute de Comisie privitor la pretinsele situații suspecte în care ar fi fost achiziționat automobilul de model „Mercedes E220 CDI”, reclamantul a notat că acțiunile sale nu pot fi considerate ca fiind incompatibile cu cadrul profesional al procedurilor judiciare, or, modul în care a aflat despre intenția dnei Nadejdei Busuioc de a-și comercializa autovehiculul, este unul simplu (apel telefonic al ultimei cu o altă persoană), iar acțiunile sale de a aduce la cunoștința unui potențial cumpărător (la acel moment) despre un eventual autoturism care se urmărea a fi vândut - nu contravin cadrului profesional al procedurilor judiciare, pe cale de consecință, constatările Comisiei pe acest segment, sunt sterile și se bucură de un caracter iluzoriu.

Despre aspectele ce vizează procurarea de către cet. Ion Crudu a autovehiculului și a schimbului de piese uzate, reclamantul a precizat că aceste chestiuni, erau puse la discreția cet. Ion Crudu, or, anume acesta, în perioada respectivă era proprietarul mijlocului de transport și acționa în conformitate cu interesele sale proprii, fără ca reclamantul să se implice în respectivele decizii.

Reclamantul a apreciat ca fiind nefondate și argumentele Comisei precum că pare a fi dubios faptul că la procurarea automobilului, în suma vânzării au fost incluse și plățile care au format obiectul investiției în el (reparație și cheltuielile aferent înregistrării, așa cum a menționat Ion Crudu) or, mărimea prețului automobilului, a fost stabilită de către vânzător și nu de către reclamant.

Reclamantul a explicat că fiind indus de factorii (Ion Crudu era un prieten al familiei și mijlocul de transport de model „Mercedes E220 CDI” se afla într-o stare tehnică bună și prezenta un raport bun în partea ce vizează prețul și calitatea) a ajuns la concluzia de a procura automobilul dat anume de la cet. Ion Crudu. Anume din aceste considerente, este inoperantă concluzia Comisiei precum că la achiziționarea respectivului mijloc de transport ar exista dubii cu privire la încălcarea normelor etice, în special: - cerinței ca un judecător să se abțină de la orice tranzacții financiare care îl implică în acorduri cu avocați sau alte persoane care participă la procese în instanța unde își desfășoară activitatea;- cerinței de a se asigura că comportamentul său este ireproșabil din punctul de vedere al unui observator rezonabil și reafirmă încrederea publicului în integritatea corpului judiciar.

Victor Sandu a invocat că în actul administrativ contestat, Comisia, din motive incerte, deși în partea descriptivă a susținut că este posibil să fi existat o încălcare a normelor de etică, aceasta nu s-a expus, în nici într-un mod, asupra gravității lor.

Devreme ce prevederile art. 8 alin. (2), lit. a) al Legii nr. 26 din 10 martie 2022, întrevăd exhaustiv că doar încălcarea gravă nu corespunde criteriului de integritate etică. Drept urmare, decizia nr.18 din 18 ianuarie 2023 a Comisiei nu conține circumstanțe care denotă o încălcare gravă a regulilor de etică și conduită profesională, fapt ce ar putea duce la nepromovarea evaluării reclamantului, în calitate de candidat la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii. Nerespectarea sau după caz respectarea de către autoritatea emitentă a condiției obligatorii de motivare completă a actului administrativ individual, condiționează nemijlocit legalitatea acestuia. Respectiv, în contextul lipsei unei motivări conforme cerințelor legale, decizia contestată este ilegală, în acest sens impunându-se necesitatea anulării acesteia. Or, urmare a deciziei contestate au fost afectate un șir de relații personale și profesionale, ingerință care nu răspunde exigenței legalității, scopului legitim și nu trece testul proporționalității.

La data de 15 februarie 2023, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a depus referință asupra cererii de contestare înaintată de Victor Sandu, prin care a solicitat respingerea cererii ca fiind neîntemeiată.

În argumentarea referinței, Comisia a indicat că a executat cu diligență și bună-credință toate obligațiile în sarcina sa, prevăzute de Legea nr. 26/2022, în particular, atunci când a constatat anumite neclarități, Comisia a oferit reclamantului posibilitatea de a le elucida, prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare (în sensul art.10 alin.(7) din Legea nr. 26/2022), oferind un termen suficient (fapt confirmat implicit de către reclamant prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare).

A menționat că contrar alegației reclamantului (pag. 11 din acțiune), Comisia nu este obligată să emită o decizie favorabilă de promovare a candidatului. Comisia are o anumită marjă de discreție, pe care a respectat-o corespunzător. Este de competența Comisiei să aprecieze dacă anumite circumstanțe sunt sau nu suficiente pentru a constata existența sau lipsa dubiilor serioase privind conformitatea. Asta deoarece anume această chestiune se referă la oportunitatea deciziei, care nu poate face obiectul controlului judiciar.

Pârâtul a mai specificat că, contrar pretențiilor reclamantului, instanța de judecată nu trebuie să răspundă la întrebările dacă Victor Sandu întrunește condițiile conform art. 8 alin. (2) și (4) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, adică are dreptul la emiterea deciziei de promovare, și dacă Comisia este obligată să emită o asemenea decizie, or, de fapt însuși Comisia nu trebuie să constate dacă un candidat întrunește condițiile conform art. 8 alin. (2) și (4) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, de facto, Comisia este ținută să constate dacă există sau nu dubii serioase privind conformitatea candidatului cu criteriile legale de integritate și nu existența sau lipsa unei atare conformități.

De asemenea, contrar pretenției reclamantului (pag. 15 din acțiune), Comisia nu trebuia să constate în decizie precum că reclamantul nu ar fi declarat averea sa conform legislației în vigoare sau că averea dobândită de către familia reclamantului în ultimii 15 ani nu ar corespunde veniturilor pe care familia reclamantului le-a declarat. Decizia de promovare sau nepromovare a unui candidat constituie o apreciere a Comisiei, cu exercitarea marjei legale de discreție, în dependență de

faptul dacă constată existența sau lipsa unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 26/2022, care nu au fost înlăturate de către candidat. Noțiunea de „dubiu serios” nicidecum nu reprezintă o marjă în stabilirea faptelor de la abstract la concret și pe cale de consecință aplicarea normelor cât mai adecvată la un anumit caz.

A mai adăugat că, reclamantul refuză să accepte inversarea sarcinii probațiunii în procesul de pre-vetting, deși prevederile legale (art.10 alin. (7), art.12 alin.(4) lit. d) din Legea nr. 26/2022) stabilește clar că anume candidatul este cel care poate înlătura dubiile serioase constatate de către Comisie, reclamantul pretinde că însuși Comisia urma să înlătore aceste dubii, constatate tot de ea.

A subliniat că era în interesul reclamantului să întreprindă, cu maximă diligentă, toate măsurile posibile în vederea înlăturării acestor dubii, inclusiv prin identificarea tuturor probelor posibile. Contrar prevederilor legale (art. 8 alin.(6) din Legea nr. 26/2022), reclamantul insistă că Comisia urma să țină cont de constatările altor organe, după cum urmează: „începând cu 2015 averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație, Autoritatea Națională de Integritate nefiind nici sesizată și nici nu a emis vreo decizie de constatare/sanționare sub acest aspect”.

A comunicat că este de competența Comisiei să aprecieze dacă anumite circumstanțe sunt sau nu suficiente pentru a constata existența sau lipsa dubiilor serioase privind conformitatea cu criteriile de integritate. Asta deoarece anume această chestiune se referă la oportunitatea deciziei care nu poate face obiectul controlului judiciar. Străine controlului judecătoresc sunt și celelalte aspecte invocate de reclamant. Nu este de competența instanței de judecată să se expună cu privire la oportunitatea deciziei, iar controlul acesteia urmează să se limiteze la aspectul legalității.

A mai indicat că certificatul privind lipsa sau existența restanțelor față de bugetul public național invocat de către reclamant este irelevant pentru chestiunile examinate în decizie. Asta deoarece un atare certificat atestă lipsa restanțelor la buget conform datelor deținute de către Serviciul Fiscal de Stat în baza Dărilor de seamă prezentate de contribuabil și a documentelor fiscale emise de organul fiscal. Astfel, constatările dintr-un atare certificat se bazează pe datele din dările de seamă prezentate însăși de către contribuabil, dar și din actele fiscale interne ale organului fiscal. Prin urmare, acest certificat nu constată nașterea obligațiilor fiscale în baza venitului obținut în urma vânzării unui automobil, decât dacă acest venit nu se declară însăși de către contribuabil în darea de seamă fiscală. Astfel, din moment ce reclamantul nu a declarat careva venituri în urma vânzării mijloacelor de transport, un atare certificat este absolut irelevant pentru examinarea prezentei cauze, or acesta nu demonstrează dacă reclamantul a avut sau nu obligația de a achita careva impozite în urma vânzării mijloacelor de transport menționate în decizie. Organul fiscal a confirmat, totuși, că reclamantul era obligat să achite impozitul aferent venitului obținut în urma înstrăinării mijloacelor de transport. Totodată, reclamantul se contrazice în poziția sa vis-a-vis de acest subiect. La fel, reclamantul pretinde că încălcarea sa nu poate fi calificată ca dubii serioase a necorespunderii la criteriu de integritate financiară, însă în același timp insistă că nu a încălcat nimic deoarece nu ar fi realizat nici o creștere de capital.

Reclamantul în mod eronat pretinde că, în contextul lipsei unei motivări conforme cerințelor legale, decizia contestată este ilegală, în acest sens impunându-se necesitatea anulării acesteia, or, decizia emisă de către Comisie a fost în mod corespunzător motivată, fiind indicate (i) circumstanțele de fapt, (ii) normele juridice aplicabile și (iii) concluziile Comisiei referitoare la lipsa sau existența unor dubii serioase cu privire la conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate.

Suplimentar, deși pretinde violarea dreptului respectul vieții private, reclamantul nu explică în ce mod acest drept ar fi fost violat, limitându-se la afirmația declarativă precum că urmare a deciziei contestate a Comisiei Pre-vetting au fost afectate un șir de relații personale și profesionale, ingerință care nu răspunde exigenței legalității, scopului legitim și nu trece leștul proporționalității.

Pârâtul a susținut că este inadmisibilă cerința nr.2 din cererea de chemare în judecată a reclamantului, prin care s-a solicitat, anularea deciziei Comisiei „Cu privire la candidatura lui Victor Sandu, la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii. Deoarece, conform art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022, la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii: a) respingerea cererii de contestare; b) admiterea cererii de contestare, dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, și procedurii evaluare a candidatului de către Comisia de evaluare.

În ședința de judecată, reclamantul Victor Sandu a susținut cererea de contestare a deciziei nr. 18 din 18 ianuarie 2023 cu privire la candidatura sa, solicitând admiterea acesteia din motivele de fapt și de drept indicate.

Reprezentantul reclamantului – avocatul Vitalie Zama a susținut integral cererea de contestare depusă de Victor Sandu.

Reprezentanții Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, avocații Roger Gladeși Valeriu Cernei nu au recunoscut cererea de contestare depusă de Victor Sandu din motivele invocate în referința depusă, și au solicitat respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată.

Apreciere instanței.

Audiind părțile, și reprezentanții lor, examinând actele dosarului administrativ și cel judiciar, completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție constată că acțiunea este admisibilă și întemeiată, din următoarele motive.

Termenul de examinare a acțiunii.

În conformitate cu art. 14 alin. (7) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, prin derogare de la prevederile art.195 din Codul administrativ nr. 116/2018, cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se examinează în decurs de 10 zile.

Completul de judecată special relevă că nerespectarea termenului de 10 zile, stabilit de art. 14 alin. (7) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 se datorează

circumstanțelor ce nu au depins de voința instanței de judecată și nu pot fi imputate acestora.

La 08 februarie 2023, cauza nominalizată a fost repartizată în mod aleatoriu, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, spre examinare în primă instanță judecătorească –raportor Vladimir Timofti, în componența completului de judecată, președintele ședinței Vladimir Timofti, judecători Ala Cobăneanu și Svetlana Filincova.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 10 februarie 2023, cauza s-a primit în procedură, fiind fixată ședința de judecată, pentru data de 20 februarie 2023, 10⁰⁰.

În ședința de judecată din 20 februarie 2020, Victor Sandu, reprezentat de avocatul Vitalie Zama a depus cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a: termenilor „grav”, „reprobabile” și „inexplicabile” din art. 8 alin. (2) lit. a); sintagmei „în ultimii 15 ani” din art. 8 alin. (4) lit. b); termenului „nu” din art. 8 alin. (6); art. 12 alin. (4) lit. d); sintagmei „dubii serioase” din art. 13 alin. (5); sintagmei „decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau la concurs” din art. 13 lin. (6); art. 14 alin. (6) din Legea 26 din 10 martie 2022. Prin încheierea din 20 februarie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă cererea lui Victor Sandu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Ședința de judecată din 20 februarie 2023, s-a întrerupt pentru prezentarea actelor suplimentare și s-a fixat pentru data de 21 februarie 2023, ora 14⁰⁰.

Ședința de judecată din 21 februarie 2023, s-a întrerupt la cerere, și s-a fixat pentru data de 27 februarie 2023, ora 14⁰⁰.

În cadrul ședinței de judecată din 27 februarie 2023, Victor Sandu a depus cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a Legii nr. 26 din 10 martie 2022, prin care se contestă omisiunea legiuitorului de a reglementa „termenul de prescripție (excesiv de mare)”, „lipsa” dublului grad de jurisdicție”, „competențele (limitate) a Curții Supreme de Justiție – insuficiența controlului judiciar”, oportunitatea/proportionalitatea (actului administrativ)”, „Comisia Pre-Vetting nu este independentă și imparțială” și „Ingerință nejustificată în respectul vieții private-lezarea reputației”. Prin încheierea din aceeași dată a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Ulterior, ședința de judecată din 27 februarie 2023 s-a întrerupt din motivul înaintării cererii de recuzare de către Victor Sandu, reprezentat de avocatul Vitalie Zama, completului de judecată, în componența: Vladimir Timofti –președinte, Ala Cobăneanu și Svetlana Filincova –judecători, și s-a stabilit pentru 28 februarie 2023, ora 14⁰⁰.

Ședința de judecată din 28 februarie 2023 s-a întrerupt întru sesizarea Parlamentului ce ține de interpretarea Legii nr. 26/2022 în raport cu Codul de procedură civilă și Codul administrativ.

Prin hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii nr.23/2, nr.27/2 din 14 februarie 2023, au fost acceptate cererile de demisie a judecătorilor Curții Supreme de Justiție, Ala Cobăneanuși Svetlana Filincova, fiind dispusă eliberarea acestora din funcția de judecător din data de 01 martie 2023, în legătură cu ce a apărut

necesitatea schimbării membrilor completului de judecată special instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție.

Prin dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr.33 din 02 martie 2023 „Cu privire la modificarea Dispozițiilor nr.29 din 29 martie 2022 și nr.35 din 14 aprilie 2022” s-a schimbat componența completului de judecată special, prevăzut de punctul nr. 1 din Dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr. 29 din 29 martie 2022 „Cu privire la instituirea completului de judecată special”, modificată prin Dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr. 35 din 14 aprilie 2022 și se instituie o nouă componență a completului de judecată special pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, după cum urmează: Vladimir Timofti – președinte, judecători- Dumitru Mardari, Mariana Pitic, membru supleant – Galina Stratulat.

Ulterior, prin dispoziția nr.34 din 02 martie 2023 „Cu privire la modificarea dispoziției nr.33 din 02 martie 2023” s-a schimbat componența completului de judecată special, prevăzut de punctul nr. 1 din Dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr. 33 din 02 martie 2023 și se instituie o nouă componență a completului de judecată special pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, după cum urmează: Vladimir Timofti – președinte, judecători - Tamara Chișca-Doneva, Dumitru Mardari, membru supleant-Ion Guzun.

La data de 15 martie 2023, Victor Sandu, reprezentat de avocatul Vitalie Zama a renunțat la cererea de recuzare înaintată întregului complet de judecată.

În cadrul ședinței de judecată din 15 martie 2023, reclamantul Victor Sandu, reprezentat de avocatul Vitalie Zama a depus cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a: termenilor „grav”, „reprobabile” și „inexplicabile” din art. 8 alin. (2) lit. a); sintagmei „în ultimii 15 ani” din art. 8 alin. (4) lit. b); termenului „nu” din art. 8 alin. (6); art. 12 alin. (4) lit. d); sintagmei „dubii serioase” din art. 13 alin. (5); sintagmei „decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau la concurs” din art. 13 lin. (6); art. 14 alin. (6) din Legea 26 din 10 martie 2022. Prin încheierea din 15 martie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

La fel, Victor Sandu, reprezentat de avocatul Vitalie Zama a depus cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a Legii nr. 26 din 10 martie 2022, prin care se contestă omisiunea legiuitorului de a reglementa „termenul de prescripție (excesiv de mare)”, „lipsa” dublului grad de jurisdicție”, „competențele (limitate) a Curții Supreme de Justiție – insuficiența controlului judiciar”, oportunitatea/proportionalitatea (actului administrativ)”, „Comisia Pre-Vetting nu este independentă și imparțială” și „Ingerință nejustificată în respectul vieții private-lezarea reputației”. Prin încheierea din 15 martie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.103/4 din 16 martie 2023 a fost modificată hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.68/3 din 23

februarie 2023, fiind modificată data eliberării judecătorului Dumitru Mardari din funcția de judecător de la Curtea Supremă de Justiție din data de 18 aprilie 2023 în data de 20 martie 2023, și astfel pentru a fi respectat termenul restrâns prevăzut de lege pentru examinarea contestațiilor a apărut necesitatea schimbării membrului completului de judecată special instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție.

Prin dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr.39 din 20 martie 2023 „Cu privire la modificarea dispoziției nr.34 din 02 martie 2023 a fost schimbată componența completului de judecată special, după cum urmează Vladimir Timofti – președinte, judecători- Tamara Chișca-Doneva, Mariana Pitic, în rest s-a menținut prevederile dispoziției nr.34 din 02 martie 2023 „Cu privire la modificarea dispoziției nr.33 din 02 martie 2023”.

Prin dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr.46 din 28 martie 2023, Aliona Miron, în legătură cu faptul că prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 66/3 din 23 februarie 2023, a fost acceptată cererea de demisie a judecătorului Curții Supreme de Justiție, Vladimir Timofti, fiind dispusă eliberarea acestuia din funcția de judecător de la Curtea Supremă de Justiție din data de 27 martie 2023, a fost schimbată componența completului de judecată special, prevăzut de punctul nr. 1 din dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr. 39 din 20 martie 2023 și se instituie o nouă componență a completului de judecată special pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, după cum urmează: Tamara Chișca-Doneva – președinte, Mariana Pitic și Maria Ghervas – judecători, în rest, se mențin prevederile dispoziției Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr. 39 din 20 martie 2023 „Cu privire la modificarea dispoziției nr. 34 din 02 martie 2023”.

Ca rezultat al repartizării repetate a dosarelor, la data de 28 martie 2023, cauza de contencios administrativ, la cererea de contestare depusă de Victor Sandu împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor cu privire la anularea deciziei și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului, a fost repartizată repetat prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, judecătorului-raportor Mariana Pitic.

La 06 aprilie 2023, a intrat în vigoare Legea nr.64 din 30 martie 2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, precum și Legea nr. 65 din 30 martie 2023 cu privire la evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Potrivit prevederilor art. 8 din Legea 64/2023, Plenul Curții Supreme de Justiție este compus din toți judecătorii Curții Supreme de Justiție și are, printre altele, atribuția de stabilire, anual, a componenței completelor de judecată.

Prevederile legale citate dar și faptul că în perioada martie-aprilie 2023 majoritatea magistraților de la Curtea Supremă de Justiție au demisionat, a fost imposibil formarea completelor de judecată de către Plenul Curții Supreme de Justiție, care la moment nu era deliberativ.

Totuși, prin Legea nr. 89 din 27 aprilie 2023, în vigoare din 02 mai 2023, dispozițiile tranzitorii din Legea 64/2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, au

fost modificate în sensul stabilirii momentului începerii activității Curții Supreme de Justiție în componența nouă, inclusiv a Plenului, oferind ca efect competențe de formare a completelor de judecată după regula anterioară – de către președintele Curții Supreme de Justiție.

În conformitate cu prevederile art. 12 alin. (8) din Legea 65/2023, Consiliul Superior al Magistraturii prin Hotărârea nr.120/6 din 10 aprilie 2023 a anunțat concursul pentru suplinirea, prin transfer temporar, a funcțiilor vacante de judecător la Curtea Supremă de Justiție, iar prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 142/8 din 02 mai 2023, s-a hotărât transferul temporar a 7 judecători din instanțele naționale, pentru o perioadă de 6 luni, începând cu 10 mai 2023 în funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Astfel, completul de judecată constată că activitatea Curții Supreme de Justiție a fost blocată în perioada 30 martie 2023 – 10 mai 2023, perioadă în care nu a fost posibilă examinarea cauzelor aflate pe rolul instanței.

La 10 aprilie 2023 Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a depus cerere de recuzare judecătorului Mariana Pitic.

Prin încheierea din 25 mai 2023 a Completului de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție s-a respins ca neîntemeiată cererea depusă de Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind recuzarea judecătorului Mariana Pitic.

În această ordine de idei, având în vedere cele enunțate supra, completul de judecată special notează că depășirea termenului de examinare a contestației în 10 zile, a fost influențat inclusiv de complexitatea cauzei, comportamentul părților la proces, care include pe cel al autorității pârâte, dificultatea dezbaterilor, demisiile în masă a judecătorilor Curții Supreme de Justiție și imposibilitatea formării completului special pentru judecarea cererilor de contestare.

Mai mult, durata de aflare pe rol a cauzei a fost condiționată inclusiv de asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, fapt ce nu poate fi privit drept tergiversare a examinării cauzei, deoarece judecarea cererii de contestare a avut ca scop respectarea dreptului garantat al părților la un proces echitabil, consfințit în articolul 38 din Codul administrativ și articolul 6 §1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

În cadrul ședințelor de judecată din data de 23 iunie 2023 și din 3 iulie 2023 a fost examinată în fond cauza, fiind ascultate explicațiile părților, cercetate probele și conform art. 14 alin. (9) din Legea nr. 26/2022, a fost anunțată emiterea și plasarea deciziei pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Aplicabilitatea Codului administrativ.

Completul de judecată special menționează că, în cadrul dezbaterilor judiciare, reprezentanții Comisiei au invocat neaplicarea cărților I și II din Codul administrativ la examinarea cauzelor pendinte pe rolul Curții Supreme de Justiție, argument care nu poate fi reținut din considerentele următoare.

Completul de judecată special reține că aplicarea Codului administrativ și limitele ei este o problemă de interpretare și aplicare a legii asupra căreia are

competență Curtea Supremă de Justiție ca instanță de judecată competentă pentru examinarea acțiunii în contencios administrativ (DCC nr. 163 din 1 decembrie 2022, § 24, DCC nr.2 din 18 ianuarie 2022, §19).

În primul rând, este necesar de a se explica de ce este aplicabil Codul administrativ procedurii de evaluare, dar și procedurii de contencios administrativ.

Din punct de vedere al conținutului normativ, Legea nr. 26/2022 cuprinde atât norme de drept public material, cât și norme de procedură administrativă și procedură a contenciosului administrativ.

În special, dispozițiile legale care reglementează definiția și condițiile de evaluare a integrității etice/financiare după natura lor constituie norme de drept administrativ material, care formează baza legală conform art. 21 alin. (1) din Codul administrativ pentru emiterea actului administrativ individual de către Comisie. Astfel, dispozițiile art. 8 alin. (1)-(4) din Legea nr. 26/2022 sunt norme de drept administrativ material.

Inițierea procedurii de evaluare este, conform art. 9 alin. (2) și art. 69 alin. (1) din Codul administrativ, o inițiere a procedurii administrative la cererea candidatului pentru una din funcțiile de membru în organele enumerate în art. 2 alin. (1) din Legea nr. 26/2022. Inițierea procedurii de contencios administrativ este condiționată, în conformitate cu prevederile art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, de revendicarea de către reclamant a încălcării unui drept prin activitatea administrativă.

Astfel, Completul de judecată special relevă că, decizia Comisiei de evaluare este un act administrativ individual în sensul art. 10 alin. (1) din Codul administrativ. Actul administrativ individual este rezultatul final al procedurii administrative.

Prin decizia Comisiei privind promovarea/nepromovarea evaluării de către candidat are loc finalizarea procedurii administrative conform art. 78 din Codul administrativ.

Mai mult decât atât, în nota informativă la Legea nr. 26/2022, autorii au indicat că „drept urmare a desfășurării activității sale, Comisia de evaluare va emite o decizie. Reieșind din faptul că decizia respectivă reprezintă un act administrativ, contestarea acesteia se va face conform prevederilor Codului administrativ nr. 116/2018 cu derogările exprese stabilite în prezentul proiect.”

Astfel, însăși legiuitorul a calificat decizia Comisiei de evaluare drept un act administrativ individual în privința căruia poate fi exercitată acțiunea în contencios administrativ.

Prin urmare, normele Codului administrativ privind procedura administrativă și instituția actului administrativ individual sunt aplicabile procedurii de evaluare, cu excepțiile prevăzute de Legea nr. 26/2022.

Completul de judecată special subliniază că, evaluarea candidaților pentru funcțiile de membru în organele enumerate în art. 2 alin. (1) din Legea nr.26/2022 este prin natura sa un domeniu specific de activitate în sensul art. 2 alin. (2) din Codul administrativ.

Deși, Codul administrativ instituie o procedură administrativă și de contencios administrativ uniformă, totuși, conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte pot fi reglementate prin norme legislative speciale, dacă nu contravin principiilor Codului administrativ.

Normele speciale din Legea nr. 26/2022 nu exclude aplicarea cărților I și II, decât în privința unor aspecte, cum ar fi în special, inițierea procedurii administrative, clarificarea stării fapt din oficiu, cvorumul și majoritatea, dreptul la audiere a candidatului, dar și altele. Sintagma „anumite aspecte” din art. 2 alin. (2) din Codul administrativ nu echivalează cu excluderea de la aplicare a Codului administrativ.

Așadar, în condițiile speței, excluderea integrală de la aplicare a cărților I și II este imposibilă din punct de vedere al rolului central și legăturii organice a Codului administrativ cu domeniile/subdomeniile dreptului administrativ.

Potrivit art. 14 alin. (6) din Legea nr. 26/2022, cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv.

Principiile care guvernează procedura contenciosului administrativ sunt reglementate în cartea I din Codul administrativ, în special art. 21-27 și art. 36-43. Între cartea I și II, și III, care reglementează procedura contenciosului administrativ, există o legătură organică și de substanță, ce nu poate fi negată sau exclusă sub nici o formă.

Controlul judecătoresc este un control de legalitate, care cuprinde în sine verificarea legalității temeiului formei activității administrative, corectitudinii interpretării noțiunilor juridice vagi, proporționalității egalității de tratament, imparțialității, securității juridice, motivării, exercitarea dreptului discreționar, dacă autoritatea este împuternicită să acționeze în baza acestui drept, protecția încrederii legitime în activitatea autorității și altele.

Din considerentele menționate supra, completul de judecată special respinge ca nefondat argumentul reprezentanților Comisiei de evaluare, precum că nu este aplicabilă cartea I și II din Codul administrativ. Or, aceasta ar însemna negarea respectării principiilor legalității, cercetării din oficiu, egalității de tratament, securității raporturilor juridice, proporționalității, imparțialității Comisei, bunei-credințe și altele.

Aplicarea normelor procedurii de contencios administrativ este condiționată de aplicarea aceluiași norme care se referă la procedura administrativă, cum ar fi obținerea probelor conform art. 220 alin. (1), 87-93 din Codul administrativ, notificările conform art. 223, 97-114 Codul administrativ, imparțialitatea conform art. 25 din Codul administrativ, recuzarea conform art. 202, 49-50 din Codul administrativ, formele activității administrative conform art. art. 5, 10-15 și 189 din Codul administrativ, conceptul de parte în procedura de contencios administrativ conform art. art. 204 și 7 din Codul administrativ, efectele juridice ale actului administrativ individual, e.g. funcția executorie a Deciziei Comisiei în calitate de act administrativ individual conform art. 171 alin. (4) din Codul administrativ, valabilitatea, obligativitatea și puterea lucrului decis a Deciziei Comisiei conform art. art. 139 alin. (2)-(4) și 140 din Codul administrativ și altele.

Neaplicarea cărții I și II din Codul administrativ ar echivala cu excluderea deciziei Comisei ca act administrativ individual, iar pe cale de consecință respingerea accesului la un control judecătoresc efectiv.

În această ordine de idei, completul de judecată special subliniază că, decizia Comisiei de evaluare este un act administrativ individual în sensul art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, deoarece este: 1) emisă de o autoritate publică; 2) este o decizie, dispoziție sau altă măsură oficială; 3) se referă la domeniul dreptului public; 4) este o reglementare; 5) se referă la un caz individual; 6) produce nemijlocit efecte juridice.

Din punct de vedere funcțional și organizatoric, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor este o „autoritate publică” în sensul art. 7, art. 10, art. 203 lit. a) și art. 204 din Codul administrativ, deoarece este creată prin lege, îndeplinește sarcini de drept public prin intermediul competenței reglementată în art. 8 din Legea nr. 26/2022, în vedere realizării unui interes public.

Completul de judecată special mai subliniază că, procedura administrativă de evaluare are o funcție de clarificare și orientare datorită caracterului procedural al acțiunii oficiale de evaluare a candidaților în funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii. Prin urmare, respectarea principiilor, garanțiilor și regulilor de bază a procedurii administrative constituie o cerință înrădăcinată direct în conceptul statului de drept stipulat în art. 1 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova.

Astfel, prin Legea nr. 180 din 07 iunie 2023 s-a consolidat înțelegerea că, Comisia de evaluare este o autoritate publică specifică în felul său, adică nu este persoană juridică de drept public, cu toate că, în art. 7 din Codul administrativ, care are o funcție universală, cuprinde și este definit conceptul de autoritate publică atât în sensul interpretat de Parlamentul Republicii Moldova, adică funcțional, organizațional cât și ca persoană juridică de drept public, după caz. Această concluzie rezultă și din pronumele nedeterminat „orice structură organizatorică” a art. 7 din Codul administrativ. Autoritatea publică pe lângă elementul de orice structură organizatorică sau organ, instituit/ă prin lege sau alt act normativ, realizare de interese publice, îl conține și pe cel de regim public, care desemnează sarcinile și competențele, ce oferă dreptul de a se impune cu forță juridică față de persoanele cu care intră în raporturi de drept autoritatea publică. O altă interpretare și aplicare ar însemna că activitatea Comisiei și deciziile ei nu sunt obligatorii ca acte administrative individuale, dar reprezintă acte juridice de drept privat.

Completul de judecată special subliniază că, și o persoană privată poate fi autoritate publică dacă prin lege îi sunt delegate sarcini ale autorităților publice și competențele corespunzătoare pentru realizarea lor. Mai mult, conform art. 72 alin. (6) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017, actul normativ de interpretare nu are efecte retroactive, cu excepția cazurilor când prin interpretarea normelor de sancționare se creează o situație mai favorabilă.

Completul de judecată special subliniază că, sarcinile Comisiei nu reprezintă domenii private de activitate dar publice, de aceea Comisia a fost investită prin Legea nr. 26/2022 cu competențe care îi permite să se impună cu putere juridică în raport cu cei evaluați conform art. 8 din Codul administrativ.

La fel, completul de judecată special notează cu titlu de principiu că, nu poate fi confundat, din punct de vedere funcțional și organizatoric, conceptul de autoritate

publică cu cel de persoană juridică de drept public, în caz contrar s-ar exclude decizia Comisiei din conceptul de act administrativ individual.

Totodată, se reține că reprezentanții pârâtului n-au pătruns în esența art. 2 alin. (2) din Codul administrativ care reglementează condițiile de derogare prin norme legislative de la caracterul uniform al Codului administrativ pentru „anumite aspecte” de activitate administrativă. A reține argumentul că, Comisia nu este autoritate publică înseamnă a nega o realitate juridică că aceasta înfăptuiește activitate administrativă de drept public prin procedura administrativă și că, decizia ei este act administrativ individual supus controlului judecătoresc în procedura contenciosului administrativ.

Astfel, conceptul de autoritate publică nu se reduce la conceptul de persoană juridică de drept public, dar are o semnificație funcțională proprie în sensul art. 7 și art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, și în sensul Legii nr.26/2022.

Decizia Comisiei se relaționează cu însușirea de „*orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială*” ca element definitoriu al actului administrativ individual conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ. Din această optică se delimitează că, Comisia nu desfășoară activitate legislativă sau judecătorească, dar activitate de executare a legii.

Decizia Comisiei se încadrează în conceptul de „*domeniul dreptului public*” conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ. Conform art. 5 din Codul administrativ actul administrativ individual este una din formele activității administrative prin care se aplică legea. Prin Decizia Comisiei a fost aplicată Legea nr. 26/2022, care reglementează temeiul deciziei, iar această reglementare normativă este, după natura juridică a ei, una de drept public material. Astfel, prin această însușire decizia Comisei este exceptată de la acțiunea privată, penală, contravențională și de contencios constituțional la care participă autoritățile publice conform art. 2 alin. (3) lit. a) – c) din Codul administrativ.

Decizia Comisiei conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ este o „*reglementare*” prin care pârâta își realizează unilateral competența materială potrivit art. 6 din Legea nr.26/2022. Curtea subliniază că prin acest element al actului administrativ individual are loc delimitarea acestuia de alte forme ale activității administrative, cum ar fi acul real și contractul administrativ.

Decizia Comisiei conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ se referă la „*un caz individual*”, care constă în situația concretă de evaluare a reclamantului. Funcția acestei însușiri a actului administrativ individual rezidă în delimitarea acestuia în raport cu actul administrativ normativ, care este o reglementare abstractă conform art. 12 din Codul administrativ.

Decizia Comisiei conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ întrunește criteriul „*cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice*”, adică de a naște, modifica sau stinge raporturi juridice de drept public. Completul de judecată special reține că, decizia Comisiei produce nemijlocit efecte juridice în sfera juridică a reclamantului, în calitatea sa de judecător care a candidat la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii. Funcția acestui criteriu constă în diferențierea actului administrativ individual de o simplă operațiune administrativă realizată în interiorul procedurii administrative de evaluare a integrității financiare și etice a candidatului.

Completul de judecată special conchide că, decizia Comisiei este un act administrativ individual prin care se finalizează procedura administrativă. Conceptul de procedură administrativă definit în art. 6 din Codul administrativ și cel de autoritate publică definit în art. 7 din Codul administrativ are o funcție universală, aplicabil pentru orice domeniu/subdomeniu al dreptului public. Pentru aceste motive, Comisia avea și are obligația să aplice normele Codului administrativ, și normele de procedură din Legea nr. 26/2022 în partea ce se referă la aspectele derogatorii de la caracterul uniform al Codului.

Prin urmare, este inacceptabil argumentul reprezentanților pârâtei că procedura de evaluare nu ar fi o procedură administrativă guvernată de regulile Codului administrativ, cum ar fi principiul legalității (art. 21), principiul cercetării din oficiu (art. 22), principiul egalității de tratament (art. 23), principiul bunei-credințe (art. 24), principiul imparțialității (art. 25), principiul limbii de procedură și rezonabilității (art. 26, art. 27), principiul eficienței (art. 28), principiul proporționalității (art. 29), securității juridice (art. 30), principiul motivării actelor administrative și operațiunilor administrative (art. 31), principiul comprehensibilității (art. 32), cel al protecției încrederii legitime și altele.

În aceeași ordine de idei, completul de judecată specială relevă că, în cadrul ședinței de judecată reprezentanții pârâtei au invocat cauzele *Țurcan vs Comisia de evaluare* și *Clevadîvs Comisia de evaluare*, unde instanța a stabilit cu puterea lucrului judecat că, cauzelor intentate împotriva Comisiei de evaluare nu sunt aplicabile prevederile cărților I și II din Codul administrativ.

Așadar, urmare a celor constatate, completul de judecată special menționează că dosarele la care fac referire reprezentanții Comisiei de evaluare, intentate la cererea lui Anatolie Țurcanu (nr. 3-5/23) și Nataliei Clevadî (nr. 3-13/23) nu formează o jurisprudență unitară. Or, rolul jurisprudenței este de a interpreta și aplica la cazuri concrete legea. Respectiv, nu orice hotărâre care diferă de o altă hotărâre constituie o divergență de jurisprudență.

Principiul res judicata în sine nu impune instanțelor judecătorești naționale să urmeze precedentele în cazuri similare, realizarea coerenței dreptului necesită timp iar perioadele de conflict în jurisprudență pot fi, prin urmare, tolerate fără a submina securitatea juridică.

În principiu, jurisprudența trebuie să fie stabilă, dar totuși acest caracter nu trebuie să împiedice evoluția dreptului. Tocmai de aceea, Curtea de la Strasbourg arată că nu există un drept la o jurisprudență constantă, astfel că schimbarea jurisprudenței impusă de o abordare dinamică și progresivă este admisibilă și nu încalcă principiul securității juridice (CtEDO, *Unedic c. Franței*, 2008, §74; *Legrand c. Franței*, 2011), dar trebuie întrunite două condiții: noua abordare să fie consecventă la nivelul acelei jurisdicții și instanța care a decis schimbarea interpretării să motiveze detaliat considerentele pentru care a decis astfel (CtEDO, *Atanasovski c. Macedoniei*, 2010, §38).

În aceste circumstanțe, completul de judecată special respinge argumentul expus de Comisie precum că la emiterea soluției pe caz instanța de judecată urmează să își fundamenteze opinia și să emită soluția bazându-se pe considerentele și exemplele de practică judiciară enunțate.

În concluzie, completul de judecată special statuează că un judecător, potrivit regulilor de organizare judecătorească, nu este, în general, legat de hotărârea pronunțată de un alt judecător și nici chiar de propriile sale hotărâri anterioare, deoarece dânsul se pronunță pe cazul particular care se prezintă în fața sa.

Admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 189 alin. (1) din Codul administrativ orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Potrivit art. 5 din Codul administrativ activitatea administrativă de drept public al autorităților publice cuprinde actul administrativ individual ca formă principală de acțiune administrativă a autorităților.

Completul de judecată special a motivat la capitolul aplicabilității Codului administrativ de ce decizia Comisiei este act administrativ individual. Astfel, la compartimentul admisibilității acțiunii se va sublinia că, decizia Comisiei este un act administrativ individual defavorabil.

Conform art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Conform art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă. Completul de judecată special notează că, prin acțiunea înaintată, reclamantul Victor Sandu revendică încălcarea unui drept prin activitatea administrativă, conform art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, și anume că prin decizia nr. 18 din 18 ianuarie 2023 Comisia de evaluare i-a încălcat dreptul de a fi ales în funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii (art. 14 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544/1995), dreptul la autoadministrare judecătorească (art. 231 din Legea privind organizarea judecătorească nr. 514/1995), dreptul la demnitatea și reputația profesională a judecătorului, dreptul fundamental la independență și inamovibilitate a judecătorului (art. 16 din Constituția Republicii Moldova), dar și dreptul fundamental la administrare (art. 39 din Constituția Republicii Moldova), dreptul la o decizie de evaluare favorabilă a candidatului Victor Sandu.

Prin derogare de la prevederile art. 209 din Codul administrativ prin art. 14 alin. (1) și (2) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, s-a reglementat un termen special de înaintare a acțiunii în contencios administrativ. Astfel, decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării de către acesta a deciziei motivate, fără respectarea procedurii prealabile.

Candidatul evaluat poate contesta decizia defavorabilă a Comisiei de evaluare la Curtea Supremă de Justiție, în cadrul căreia se instituie un complet de judecată

special compus din 3 judecători și un judecător supleant. Judecătorii și judecătorul supleant sunt desemnați de președintele Curții Supreme de Justiție și confirmați prin decret al Președintelui Republicii Moldova.

În acest context, se reține că decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 18 din 18 ianuarie 2023 a fost recepționată de către Victor Sandu la data de 5 februarie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.357 dosar administrativ).

Completul de judecată special conchide că cererea de contestare depusă de Victor Sandu este admisibilă, întrucât reclamantul s-a conformat prevederilor legale art. 14 alin. (1) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, fiind depusă la 8 februarie 2023, în interiorul termenului prevăzut de lege, la Curtea Supreme de Justiție.

Din punct de vedere a felului acțiunii în contencios administrativ, completul de judecată special apreciază acțiunea înaintată drept o acțiune în obligare specifică în felul său. Prin acțiunea în obligare obișnuită, reclamantul conform art. art. 206 alin. (1) lit. b) și 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ urmărește anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării sale referitor la obținerea unui avantaj juridic de orice fel și obligarea autorității publice să emită actul administrativ individual respins. Pe când *specificul* acțiunii înaintate este caracterizat prin anularea deciziei Comisiei referitor la nepromovarea evaluării și dispunerea reluării procedurii de evaluare.

Completul de judecată special în conformitate cu prevederile art. 219 alin. (3) din Codul administrativ nu este legat de textul cererilor formulate de participanții la proces, astfel, argumentul de oportunitate expus în referință de către pârât va fi apreciat la capitolul admisibilității. Controlul judecătoresc efectiv implică o verificare deplină a problemelor de fapt și de drept, însă totuși exclude verificarea oportunității conform art. 225 alin. (1) din Codul administrativ și limitează controlul în privința actului administrativ individual discreționar, când lege prevede astfel de temei pentru emitere. Oportunitatea este o chestiune de admisibilitate dar nu de fond a acțiunii în contencios administrativ. Argumentul pârâtului în referință depusă precum că acțiunea trebuie respinsă pe motiv de oportunitate este lipsit de temeinicie, deoarece reclamantul n-a motivat acțiunea pe oportunitate dar pe aspecte de legalitate. Din referință și argumentele de oportunitate relevate de pârât în conținutul ei se neagă însăși dreptul la înaintarea acțiunii în contencios administrativ potrivit art.art. 39 și 189 alin. (1) din Codul administrativ. Astfel, nici Codul administrativ, dar nici art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022 nu exclud dreptul la acțiune a candidatului. Acceptarea soluției propuse de pârât este lipsită de temei legal și contrară statului de drept. Completul de judecată special notează că, prevederile art. 225 alin. (1) din Codul administrativ sunt clare și nu pot fi confundate, reglementând într-o unitate funcțională cu prevederile art.art. 36, 39, 189, 190 și 207 Codul administrativ doar aspecte referitor la excluderea sau limitarea controlului judecătoresc.

Completul de judecată special apreciază decizia Comisiei emisă în temeiul art. 8 din Legea nr. 26/2022 din categoria actelor administrative obligatorii, adică care

nu se emit în baza dreptului discreționar. Comisia este obligată să emită decizia indiferent dacă este favorabilă sau defavorabilă. În cazul deciziilor discreționare, autoritatea publică are dreptul în general să nu acționeze, iar în cazul în care decide de a acționa în dreptul administrativ, atunci are posibilitatea de selecție a consecințelor juridice, cu excepția situației de reducere a discreției la zero conform art. 137 alin. (2) din Codul administrativ.

Conform art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

În sensul art. 13 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Potrivit art. 20 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Reieșind din art. 53 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

În conformitate cu art. 114 din Constituția Republicii Moldova, justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești, acestea urmează să dispună de plenitudinea prerogativelor procesuale pentru soluționarea justă a cauzei, fără a exista limitări nejustificate în acțiunile ce urmează a fi întreprinse, astfel încât la realizarea scopului final hotărârea judecătorească să nu devină una iluzorie.

Protecția juridică efectivă împotriva acțiunii administrative a autorităților publice implică un control judecătoresc de legalitate deplin, care cuprinde atât chestiunile de fapt, cât și cele de drept, așa cum este reglementat în art. art. 194 alin. (1), 219, 22, 36 și 21 din Codul administrativ.

Densitatea controlului judecătoresc înseamnă precizarea conținutului controlului judecătoresc asupra deciziilor Comisiei, care se referă nu numai la profunzimea, ci și la sfera de aplicare a controlului. Acest lucru se referă atât aplicării legii, cât și stabilirii faptelor relevante pentru o hotărâre judecătorească legală și întemeiată.

Controlul judecătoresc efectiv implică verificarea tuturor aspectelor de legalitate procedurală și substanțială, în special, al egalității de tratament, proporționalității, securității juridice, motivării, corectitudinii cercetării de fapt din oficiu, imparțialității, interpretării greșite a noțiunilor juridice nedefinite și altele. Numai în acest fel poate fi atins standardul de protecție efectivă consacrat în art. 53 din Constituția Republicii Moldova. În acest sens, art. 194 alin. (1) din Codul

administrativ în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Controlul instanței de judecată asupra activității administrative de drept public necesită o determinare independentă a faptelor relevante, o interpretare a normelor relevante și a subsumării lor. Un astfel de control administrativ de legalitate inteligibil exclude, în principiu, o obligare a justiției la constatări și aprecieri de fapt sau de drept făcute de alte puteri cu privire la ceea ce este legal în speță.

Potrivit art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii: a) respingerea cererii de contestare; b) admiterea cererii de contestare, dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia de evaluare (normă constituționalitatea căreia a fost verificată prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (competența Curții Supreme de Justiție în cazul examinării contestațiilor depuse împotriva deciziei Comisiei de evaluare)).

Curtea Constituțională a reținut că, în nota informativă la proiectul de Lege nu se regăsește niciun argument cu privire la necesitatea limitării controlului judiciar al deciziilor Comisiei de evaluare. Totuși, din opinia prezentată de autorități și din conținutul textului contestat, Curtea Constituțională a dedus că legislatorul a urmărit să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură ne semnificative, iar pe de altă parte, pentru a asigura celeritatea soluționării contestațiilor pentru a avea mai repede un Consiliu Superior al Magistraturii funcțional. Curtea Constituțională a reținut că aceste scopuri legitime pot fi încadrate în obiectivele generale ale ordinii publice și garantării autorității și imparțialității justiției, stabilite de articolul 54 alin. (2) din Constituție (HCC nr. 5 din 14 februarie 2023, §78).

Astfel, Curtea Constituțională a dispus că, până la modificarea legii în conformitate cu raționamentele prezentei hotărâri, completul special al Curții Supreme de Justiție, la examinarea contestațiilor, va putea dispune reevaluarea candidaților nepromovați dacă va constata (a) că în cadrul procedurii de evaluare au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și (b) dacă există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat (HCC nr. 5 din 14 februarie 2023, §88).

În această consecvență, completul de judecată special constată că, Curtea Constituțională a stabilit un dublu test care urmează a fi întrunit pentru ca acțiunea candidatului împotriva unei decizii emise de Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor să fie admisă, și anume: 1) să existe erori procedurale

grave admise de către Comisia de evaluare, și aceste erori să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare; și 2) să existe circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidat.

Prin Legea nr. 147 din 09 iunie 2023, în vigoare din 21 iunie 2023, alin. (8) al art. 14 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 a fost modificat, având următorul conținut: La examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii: a) respingerea cererii de contestare; b) admiterea cererii de contestare și dispunerea reevaluării candidaților care nu au promovat evaluarea, dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat.

Completul de judecată special subliniază că, prevederile art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 modificat prin Legea nr. 147 din 09 iunie 2023 proiectează un control judecătoresc efectiv, care implică legalitatea procedurii de evaluare și legalitatea materială a Deciziei de nepromovare a evaluării.

Controlul de legalitate procedurală a deciziei se va rezuma la faptul dacă Comisia de evaluare a admis sau nu erori procedurale grave care ar putea afecta caracterul echitabil al procedurii de evaluare. *Controlul de legalitate materială* a deciziei se va rezuma dacă există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidatul Victor Sandu.

Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție notează, că Codul administrativ reglementează conceptul de erori grave și erori deosebit de grave. În cazul erorilor deosebit de grave conform art. 141 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual *este nul* și pe cale de consecință nu produce efecte juridice din momentul emiterii. Pe când în cazul erorilor grave actul administrativ individual este ilegal și produce efecte juridice până la anularea sa în mod definitiv. Astfel, ori de câte ori se invocă o problemă de legalitate procedurală, ea trebuie analizată atât prin conceptul de eroare *deosebit de gravă*, cât și prin cel de eroare gravă.

Decizia Comisiei este ilegală, iar reclamantul ar avea dreptul la o decizie favorabilă, deoarece decizia contestată *este viciată* în special din punct de vedere a proporționalității, interpretării greșite a noțiunilor juridice nedefinite și egalității de tratament. Comisia este legată de respectarea proporționalității și egalității de tratament la emiterea deciziilor pe marginea evaluării candidaților la funcțiile de membru al Consiliului Superior al Magistraturii. Negarea acestui fapt, ar pune în discuție nu doar statul de drept, dar însuși scopul pentru care a fost edictată Legea nr. 26/2022. *Dubiile serioase ale Comisiei trebuie să fie analizate/evaluate și prin prisma proporționalității, dar și egalitatea de tratament.*

Completul de judecată special constată că, la 8 februarie 2023, Victor Sandu a depus cerere de contestare a deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 18 din 18 ianuarie 2023 cu privire la candidatura sa, solicitând anularea acesteia și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului.

Se reține că conform deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 18 din 18 ianuarie 2023, candidatul la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, Victor Sandu nu a promovat evaluarea în baza art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a), alin. (4) lit. b), alin. (5) lit. a), c), și d) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, pe motiv că nu corespunde criteriilor de integritate, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară.

Conform Capitolului III „Evaluarea candidatului” din decizia nr. 18 din 18 ianuarie 2023, Comisia de evaluare a indicat că Victor Sandu, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, nu corespunde criteriilor de integritate financiară, ținând cont de următoarele circumstanțe și existența dubiilor serioase în privința lor:

1. problema neplății impozitului pe creșterea de capital din vânzarea motocicletei Honda (în anul 2018) și a motocicletei Suzuki Espana (în anul 2021);
2. problema drepturilor de proprietate asupra vehiculelor importate în anul 2009;
3. problema profitului sau a veniturilor din vânzarea celorlalte vehicule importate și înmatriculate pe numele candidatului între anii 2008 și 2015 și problema obligației de plată a impozitului pe creșterea de capital din vânzarea acestor vehicule;
4. modalitatea de achiziționare a automobilului Mercedes.

Controlul judecătoresc efectiv implică verificarea tuturor aspectelor de legalitate procedurală și substanțială, în special, al egalității de tratament, proporționalității, securității juridice, motivării, corectitudinii cercetării de fapt din oficiu, imparțialității, interpretării greșite a noțiunilor juridic nedefinite și altele. Numai în acest fel poate fi atins standardul de protecție efectivă consacrat în art. 53 din Constituție.

Completul de judecată special notează că, în cadrul procedurii administrative de emitere a actului administrativ individual contestat prin prezenta cerere, reclamantul Victor Sandu a asigurat plenar și fără rezerve executarea cerințelor de prezentare a actelor și solicitărilor a pârâtului, în termen, lipsind careva obiecții din partea Comisiei de evaluare la plenitudinea celor prezentate, care ar fi putut înlăturate de reclamant.

În cadrul procedurii administrative de evaluare, Comisia de evaluare nu a obiectat sau menționat care anume acte sau informații nu ar fi fost prezentate de reclamant, limitându-se la formula din actul administrativ contestat – „...după revizuirea materialelor evaluării candidatul a prezentat mai multe documente, pe care le-a solicitat de la diferite instituții, pentru a soluționa anumite inconsecvențe”.

Referitor la aspectul supra enunțat, completul de judecată special subliniază că, potrivit prevederilor art. 32, 85 alin. (2) și 88 din Codul administrativ, dacă este necesară contribuția unui participant, acestuia i se comunică neîntârziat, într-un limbaj clar și ușor de înțeles, acțiunile care trebuie întreprinse, iar în cadrul

investigării stării de fapt participanții la procedura administrativă sînt obligați să colaboreze cu autoritatea publică și să indice asupra probelor și faptelor care le sînt cunoscute, să prezinte documentele pe care le dețin. Participanții la procedura administrativă sînt obligați să colaboreze în cadrul cercetării stării de fapt. Ei urmează să indice, în special, asupra faptelor și probelor care le sînt cunoscute și să prezinte documentele pe care le dețin. Participanții la procedura administrativă nu sînt obligați să prezinte acte sau alte înscrisuri care nu se mai află în posesia lor dacă autoritatea publică poate clarifica o faptă prin adresarea unei solicitări către altă autoritate publică.

În această ordine de idei, completul de judecată special concluzionează că atît din argumentele reclamantului, actelor dosarului administrativ al candidatului, cît și lucrările dosarului judiciar, se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la reluarea procedurii de evaluare a candidatului și promovarea evaluării reclamantului de către Comisie.

Referitor la integritatea etică.

Conform art. 8 alin. (2) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:

a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;

b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr.82/2017;

c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

În speță, Comisia de evaluare pretinde că candidatul prin intermediul unei persoane terțe – prietenul său Ion Crudu, a achiziționat automobilul de model Mercedes E220 de la procurorul Nadejda Busuioc, cu care a participat la examinarea demersurilor de autorizare a măsurilor speciale de investigații, aceasta fiind o modalitate de a face posibilă achiziționarea automobilului de către candidat.

Din raționamentul Comisiei de evaluare rezultă că prin acțiunile sale, Victor Sandu a încălcat Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului (2015), care cere ca judecătorul să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, pentru a asigura încrederea societății în instanțe. În mod concret, un judecător trebuie să se abțină de la orice tranzacții financiare care l-ar putea implica în acorduri cu avocați sau alte persoane care sunt participanți la procese în instanța în care își desfășoară activitatea și trebuie să încheie tranzacții cu privire la proprietatea personală într-un mod care să nu provoace îndoieli, sau să nu afecteze independența și imparțialitatea sa sau să provoace conflicte de interese.

La etapa procedurii de evaluare, candidatul a prezentat explicații și probe, în limita disponibilității, care ar veni să susțină cele declarate, precum că careva relații contractuale cu procurorul Nadejda Busuioc nu a avut, iar automobilul Mercedes

E220 l-a achiziționat de la Ion Crudu, drept urmare a deciziei acestuia de a emigra peste hotarele țării.

În instanța de judecată, în cadrul cercetării judecătorești, reclamantul a prezentat în scris declarațiile lui Ion Crudu și a concubinei acestuia –Elena Frunză, prin care se confirmă circumstanțele relatate de către Victor Sandu referitor la achiziționarea automobilului Mercedes E220.

Comisia de evaluare nu a luat în considerare explicațiile candidatului, însă a constatat că este posibil să fi existat o încălcare a normelor etice, încadrând acțiunile candidatului, în dispozițiile art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022.

Mai mult, Comisia de evaluare nu a ținut cont nici de prevederile pct. 2 din art. 5 Secțiunea II din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, conform cărora la evaluarea conformității cu criteriul de integritate etică, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentelor minore, dacă a existat o perioadă de timp suficientă fără incidente ulterioare.

La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, care să cuprindă, dar fără a se limita la următoarele: a. dacă incidentul a fost un eveniment singular; b. lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii ne semnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) – cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier; c. sau care nu este perceput de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și regulamentelor.

La fel, în Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale a Drepturilor Omului și Stat de Drept a Consiliului European, s-a indicat că sunt necesare indicații mai clare cu privire la criteriile de evaluare; încălcări minore de conduită profesională nu ar trebui să ofere un motiv valid pentru respingerea unui candidat.

Prin urmare, completul de judecată special conchide că Comisia de evaluare s-a limitat a indica dubiile serioase cu privire la conformitatea candidatului cu criteriile de integritate etică, în ceea ce privește modalitatea de achiziționarea a automobilului Mercedes, însă nu a stabilit dacă acțiunea/încălcarea de conduită profesională este gravă în măsură să ofere un motiv valid pentru respingerea candidatului Victor Sandu.

Completul de judecată special subliniază că, Curtea Constituțională în decizia sa nr. 42 din 6 aprilie 2023, a constatat că, prin textul „grav”, legislatorul a limitat marja discreționară a Comisiei de evaluare la evaluarea integrității etice a candidaților. Criteriul îi permite Comisiei să decidă nepromovarea candidatului doar dacă a constatat încălcări ale regulilor de etică și de conduită profesională de o gravitate ridicată. Acest fapt presupune că candidatul poate pune în discuție gravitatea încălcărilor constatate de Comisie în fața completului special al Curții Supreme de Justiție, care în cele din urmă poate aprecia caracterul „grav” al abaterii constatate în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei. Curtea Constituțională

a mai reținut drept exemplu că interpretul care aplică articolul 8 alin. (2) lit. a) îl poate analiza în coroborare cu dispozițiile art. 4, 4¹ și 6 din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, care constituie dreptul comun pentru evaluarea tuturor candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

Coroborând circumstanțele enunțate supra, completul de judecată special conchide că, decizia emisă de Comisia de evaluare contrar prevederilor art. 21 din Codul administrativ nu întrunește cerințele de legalitate procedurală și substanțială, iar circumstanțele constatate denotă dreptul candidatului la o decizie de evaluare favorabilă din acest punct de vedere.

Completul de judecată special subliniază că, noțiunile „grav”, „reprobabile” și „inexplicabile” din articolul 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022 constituie după natura lor juridică noțiuni juridice nedefinite (normă juridică vagă), care nu oferă discreție Comisiei de evaluare, dar obligă la o interpretare complexă și riguroasă a normei în lumina unor fapte de încălcare gravă a regulilor de etică și conduită profesională, pe când, la caz, Comisia a reținut cu titlu virtual că, acțiunile candidatului ar putea fi considerate o conduită neglijentă.

În același sens, Completul de judecată special subliniază că, în virtutea funcției sale constituționale de înfăptuire a justiției instanța de judecată are competența finală de a interpreta într-un caz concret o noțiune juridică vagă.

Prin urmare, încălcările reținute de către Comisia de evaluare ele nu doar că nu satisfac criteriul ce ar permite acesteia să decidă nepromovarea candidatului pentru încălcări ale regulilor de etică și de conduită profesională de o gravitate ridicată, dar nu pot fi considerate ca existente, iar Comisia nici nu a motivat în ce ar consta gravitatea ridicată.

Referitor la integritatea financiară.

În conformitate cu dispozițiile art. 8 alin. (4), (5) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

- a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
- b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică:

- a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;

- b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;

- c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art.2 alin.(2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;

- d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art.2 alin.(2);

e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art.2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;

f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art.2 alin.(2) are statut de donatar sau de donator;

g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

La caz, Comisia de evaluare a reținut dubii serioase cu privire la respectarea de către Victor Sandu a criteriilor de integritate financiară, și anume în ceea ce privește problema neplății impozitului pe creșterea de capital din vânzarea motocicletei Honda (în anul 2018) și a motocicletei Suzuki Espana (în anul 2021); problema drepturilor de proprietate asupra vehiculelor importate în anul 2009; problema profitului sau a veniturilor din vânzarea celorlalte vehicule importate și înmatriculate pe numele candidatului între anii 2008 și 2015 și problema obligației de plată a impozitului pe creșterea de capital din vânzarea acestor vehicule.

În corespundere cu art. 18 din Codul fiscal (în vigoare până la 30 septembrie 2018) „sursele de venit impozabile”, în venitul brut se includ: e) creșterea de capital definită la art. 40 alin (7).

Conform art. 40 alin. (1), (7) din Codul fiscal (în vigoare până la 30 septembrie 2018), mărimea creșterii sau pierderii de capital provenite din vânzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a activelor de capital este egală cu diferența dintre suma încasată (venitul obținut) și baza valorică a acestor active. Suma creșterii de capital în perioada fiscală este egală cu 50% din suma excedentară a creșterii de capital recunoscute peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul perioadei fiscale.

Din sensul art. 40 din Codul fiscal (în vigoare la 1 octombrie 2018) rezultă că mărimea creșterii sau pierderii de capital provenite din vânzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a activelor de capital este egală cu diferența dintre suma încasată (venitul obținut) și baza valorică a acestor active. Suma creșterii de capital în perioada fiscală este egală cu 20% din suma excedentară a creșterii de capital recunoscute peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul perioadei fiscale.

Comisia de evaluare, în baza declarațiilor anuale pe care candidatul este obligat să le depună odată cu numirea sa în funcția de judecător, a stabilit că motocicleta Honda Hornet achiziționată în anul 2015 cu 25 000 de lei, a fost vândută de către Victor Sandu în anul 2018 cu 50 000 de lei, iar motocicleta Suzuki Espana achiziționată în anul 2008 la valoarea stabilită în vamă de 5 106 de lei a fost vândută în anul 2021 cu 20 000 de lei.

La aspectul dat, reclamantul Victor Sandu a explicat că, la vânzarea motocicletelor Honda Hornet (în anul 2018) și Suzuki Espana (în anul 2021) nu a avut creșteri de capital, iar Comisia de evaluare a operat exclusiv cu valoarea de achiziționare a acestor bunuri mobile fără să ia în considerare costurile de reparație, motocicletele date fiind de fapt procurate în stare avariată.

Întru clarificarea acestor informații, candidatul a dat răspuns la întrebările acordate, precum și a anexat la materialele dosarului poze cu starea motocicletelor la

momentul achiziționării acestora. Conform explicațiilor candidatului, motocicletele respective au fost reparate, fiind înlocuite piesele avariate, care au fost procurate de pe site-urile de profil, precum și o piesă nouă; reglarea carburatoarelor pentru care a achitat suma de 40 de Euro. În mod obiectiv așa tip de lucrări necesită investirea mijloacelor financiare.

În condițiile date, completul de judecată special constată că răspunsurile reclamantului la acest subiect nu au scos la iveală intenția acestuia de a se eschiva de la achitarea impozitelor prevăzute de lege, dar convingerea fermă a lipsei creșterilor de capital/venit impozabil drept urmare a vânzării motocicletelor vizate.

În conformitate cu art. 2 alin. (2) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, în contextul evaluării candidaților menționați la alin. (1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Conform art. 2 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016, persoană apropiată este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectul declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Iar, potrivit art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, controlul averii și al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinților/socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde și asupra averii acestei persoane.

Dacă există aparența că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde și asupra acestor bunuri și persoane. Dacă subiectul declarării a indicat venituri și bunuri obținute din donații sau deține bunuri în comodat, controlul se va extinde și asupra donatorului și comodantului. Acestora li se pot cere clarificări privind originea veniturilor utilizate pentru achiziția și întreținerea respectivelor bunuri. Pentru clarificarea acestor aspecte, inspectorul de integritate poate solicita informații relevante de la orice persoană fizică sau juridică.

În temeiul art. 4 alin. (1) din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, în vigoare conform redacției la data adoptării, subiecții prevăzuți la art. 3 alin. (1) declară: a) veniturile obținute de subiectul declarării împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina în anul fiscal precedent.

Conform art. 2 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, venitul este definit ca orice beneficiu financiar, indiferent de sursa de proveniență, obținut de subiectul declarării și de membrii familiei, de concubinul/concubina acestuia atât în țară, cât și în străinătate.

Relevante speței sunt prevederile art. 4 din Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere nr. 1264 din 19 iulie 2002 (în vigoare până la 1 august 2016), persoanele menționate la art. 3 declară:

a) veniturile obținute împreună cu membrii familiei pe parcursul perioadei de declarare;

b) bunurile mobile și imobile de toate tipurile, deținute în proprietate, cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață ori aflate în posesia declarantului sau a membrilor familiei lui în baza contractelor de mandat, de comision, de administrare fiduciară, precum și a contractelor translativ de posesie și de folosință (locațiune, arendă, leasing, comodat) la data depunerii declarației cu privire la venituri și proprietate;

c) bunurile realizate prin persoane interpușe sau transmise cu titlu oneros către ascendenți, descendenți, frați, surori și afinii de același grad, precum și cele transmise cu titlu gratuit către orice persoană;

d) activele financiare, adică conturile bancare, fondurile de investiții, formele echivalente de economisire și investire, plasamentele, obligațiunile, cecurile, cambiile, certificatele de împrumut, alte documente care încorporează drepturi patrimoniale ale declarantului sau ale membrilor familiei lui, investițiile directe în monedă națională sau în valută străină făcute de el sau de membrii familiei lui, precum și alte active financiare;

e) cota-parte în capitalul social al societăților comerciale a declarantului și a membrilor familiei lui;

f) datoriile sub formă de debite (inclusiv taxe neachitate), ipoteci, garanții emise în beneficiul unor terți, împrumuturi și credite.

Concluzia Comisei de evaluare precum că are dubii serioase în ceea ce privește problema profitului sau a veniturilor din vânzarea celorlalte vehicule importate și înmatriculate pe numele candidatului între anii 2008 și 2015 și problema obligației de plată a impozitului pe creșterea de capital din vânzarea acestor vehicule, Completul de judecată special o consideră nejustificată.

Or, pe de o parte Comisia de evaluare în decizia de nepromovare a candidatului Victor Sandu a reținut dubii serioase în privința circumstanțelor date, iar pe de altă parte susține că lipsa unei documentații complete cu privire la restul tranzacțiilor cu vehicule a făcut imposibilă verificarea de către Comisie a respectării de către candidat a regimului fiscal privind aceste tranzacții.

Conform opiniei Comisiei de la Veneția, conceptul de evaluare a integrității implică implementarea unui proces de mecanisme care vizează garantarea celor mai înalte norme în materie de conduită și de integritate financiară solicitate pentru accesarea în funcția publică. Într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, decizia de nepromovare a evaluării unui candidat trebuie legată de un indiciu de ilegalitate, cum ar fi averea inexplicabilă, chiar dacă nu se poate dovedi dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale (a se vedea CDL-AD(2022)011, §§ 9-10).

Mai mult, art. 6 alin. (2) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, prevede că Anexa definește metoda de calcul a averii nedeclarate, prevederi care la caz nu au fost respectate de către Comisia de evaluare.

Ce ține de problema drepturilor de proprietate asupra vehiculelor importate în anul 2009, Comisia a stabilit că contradicțiile din declarațiile candidatului, au subminat credibilitatea acestuia și nu au reușit să atenueze îndoielile Comisiei cu privire la rolul real al candidatului în importul celor 20 de vehicule importate și înmatriculate pe numele său în anul 2009 și dacă acesta a obținut vreun venit din această activitate sau din vânzarea vehiculelor.

Reclamantul a explicat că automobilele (20) importate din Italia și Germania în acea perioadă și înregistrate pe numele său, erau de facto a lui Gheorghe Pagu, fostul soț al surorii sale.

În acest sens, Victor Sandu a prezentat și declarația lui Gheorghe Pagu care confirmă că unitățile de transport devamate în anul 2009 i-au aparținut, fiind cumpărate de el. Iar, din vânzarea acestora, Victor Sandu careva venit nu a obținut.

Raționamente suficiente și logice care denotă că faptele (achiziționarea și înregistrarea automobilelor) s-au petrecut astfel, iar Comisia în mod neclar nu le-a reținut.

La fel, Comisia eronat a constatat dubii serioase în privința venitului obținut din vânzarea automobilului „Toyota Corolla”, prin prisma analizei unui automobil de referință dintr-un anunț de profil găsit la pagina web piataauto.md, al cărui valoare de piață la momentul vânzării este cu 1 000 – 2 000 de Euro mai mare.

Deoarece, conform raportului de evaluare nr. 426/02A, prezentat de reclamant la materialele dosarului, valoarea aproximativă de piață pentru luna iulie 2017, a unui automobil de marca „Toyota Corolla” constituie suma de 89 094, 77 de lei, aproximativă prețului de vânzare obținut de reclamant și declarat în corespundere cu prevederile legale.

Mai mult, la capitolul dat, Completul de judecată special stabilește că Comisia de evaluare nu a ținut cont de realitățile sociale din Republica Moldova, de până la adoptarea Legii nr. 26/2022, iar, faptul că venitul obținut drept urmare a vânzării automobilului „Toyota Corolla” în mărime de 4 000 de Euro indicat în declarația de avere și interese personale nu ar fi fost prețul real al automobilului, nu a fost probat prin nici un act confirmativ.

Completul de judecată special reține că aspectele date relevante sunt în măsură să poată să înlăture suspiciunile Comisiei referitor la venitul obținut din vânzarea automobilului „Toyota Corolla”.

Astfel, circumstanțele reținute de Comisie, Completul de judecată special nu le apreciază ca o încălcare veritabilă a integrității financiare, deoarece în caz contrar s-ar înfrânge regula protecției încrederii legitime în activitatea autorităților publice ale statului, care aveau sarcini și competențe pentru a reacționa dacă s-ar fi adimis unele încălcări ale legislației de către subiectul evaluat, dar și principiul securității juridice în întreaga sa complexitate.

Subsecvent, Completul de judecată special, apreciază ca fiind întemeiat argumentul reclamantului precum că timpul acordat de către Comisie pentru

prezentarea informațiilor a fost unul insuficient și restrâns, astfel nefiind posibil acumularea probelor în vederea desființării integrale a dubiilor Comisie de evaluare.

Completul de judecată în special statuează că, Comisia nu a exercitat obligația pozitivă de a clarifica circumstanțele de fapt și de drept, așa cum prevede art. 22 din Codul administrativ.

Prin urmare, Comisia de evaluare nu și-a exercitat în totalitate competența de a cerceta starea de fapt din oficiu, aceasta fiind prevăzută în mod expres și de art.6 lit. f) din Legea nr.26/2022 care prevede că întru exercitarea funcțiilor sale, Comisia de evaluare solicită informații de la persoanele fizice și juridice de drept public sau privat, precum și acumulează orice informații relevante pentru realizarea mandatului său. Deși, legiuitorul a oferit Comisiei de evaluare o gamă largă de instrumente și pârghii pentru acumularea tuturor informațiilor necesare.

Deci, neexecutarea obligației de cercetare din oficiu a dus la adoptarea unei soluții eronate de către Comisie și respectiv, încălcarea dreptului la apărare a candidatului.

Coroborând circumstanțele enunțate supra, completul de judecată special conchide că, decizia emisă de Comisia de evaluare contrar prevederilor art. 21 din Codul administrativ nu întrunește cerințele de legalitate procedurală și substanțială, iar circumstanțele constatate denotă dreptul candidatului la o decizie de evaluare favorabilă din acest punct de vedere.

Completul de judecată special constată că, Comisia de evaluare nu a efectuat o analiză și motivare a scopului legitim a Deciziei emise. Din preambulul Legii nr. 26/2022 rezultă că scopul acesteia constă în sporirea integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii și organelor specializate a acestora și în vederea sporirii încrederii în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor, dar și în general, în sistemul justiției.

Din decizia contestată și actele prezentate de pârâtă nu rezultă care din aceste scopuri sunt urmărite prin soluția de nepromovare a evaluării. Oricare din aceste scopuri ar fi legitime, însă nici unul din ele nu este analizat.

Trebuie remarcat, însă, că Comisia este în mod fundamental liberă să-și aleagă scopurile sau scopul legitim, însă acest fapt trebuie să rezulte din conținutul deciziei.

Potrivit art. 29 alin. (2) lit. a) din Codul administrativ, o măsură este proporțională dacă este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege. Astfel, excluderea și nu doar limitarea dreptului de a fi ales în organele enumerate în Legea nr. 26/2022 chiar pentru presupuse încălcări ne semnificative reținute de către Comisie nu este la caz o măsură adecvată pentru atingerea scopurilor expuse în lege. Având în vedere problema stridentă în buna funcționare a organelor de autoadministrare judecătorească la momentul emiterii deciziei, neevaluarea candidatului, nu doar că nu se încadrează în motivele de neevaluare, dar constituie o încălcare a drepturilor reclamantului.

Totodată, conform art. 29 alin. (2) lit. b) din Codul administrativ, o măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă este necesară pentru atingerea scopului. Conform acestui element al proporționalității înseamnă că măsura oficială trebuie să fie cel mai blând mijloc de atingere a scopului de reglementare. Comisia de evaluare nu a efectuat această analiză la caz. Astfel, Comisia de evaluare nu a analizat alternativele de reglementare a cazului individual

care să îndeplinească scopul de reglementare în același mod. Dezavantajele pe care le presupun alte opțiuni de reglementare trebuie luate în considerare și stau în calea caracterizării lor ca mijloc mai blând. Participarea candidatului la alegeri pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii cu constatările unor probleme minore plasate în spațiul public și care fac parte din realitățile sociale ale Republicii Moldova, reieșind și din modificarea constantă a legislației naționale, ar fi fost o măsură mai blândă pentru atingerea scopurilor dorite.

Conform art. 29 alin. (2) lit. c) – (3) din Codul administrativ, o măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproportională în raport cu scopul urmărit. Această cerință implică o punere în balanță a valorilor protejate juridic. Cu cât dreptul este mai vătămat cu atât mai mult se cere ca avantajul de pe urma ingerinței să fie superior. Este de notat că, excluderea dreptului judecătorului de a fi candidat la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii antrenează după sine nu doar o ingerință, dar o anulare improprie a dreptului de fi ales în această funcție. Astfel de soluție nu poate fi acceptată într-un stat de drept, ea fiind incompatibilă cu demnitatea omului și cea de judecător. Scopul încrederii în justiție poate fi realizat prin mijloace complexe, dar în niciun caz prin reducerea la zero a ideii de alegeri libere, transparente și în condiții de concurență în funcțiile de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și organelor acestuia. Judecătorul, fiind în funcție, se prezumă a fi integru, iar în cazul în care se demonstrează contrariul atunci urmează ca acesta să fie eliberat ponderat din sistemul judecătoresc printr-o procedură disciplinară sau altă procedură, care să țină cont de garanțiile independenței sale.

Completul de judecată special notează că, scopul Legii nr. 26/2022 este printre altele de a spori încrederea în justiție, dar nu de a transforma justiția într-o ramură a puterii de stat ineficientă și asupra căreia ar plana imixtiunile.

În sinteză la acest aspect de legalitate, Completul de judecată special constată că, decizia Comisiei de evaluare este contrară și principiului proporționalității.

În continuare, completul de judecată special reiterează că așa-numitele încălcări de integritate financiară și etică au fost apreciate de către Comisie izolat de contextul social-economic, ceea ce afectează securitatea raporturilor juridice. În general, sistemul juridic admite efectul retroactiv al legii, dacă aceasta favorizează situația juridică a persoanei, însă acest efect nu poate fi proiectat pe calea interpretării juridice.

Cu referire la argumentul reclamantului precum că în procedura de evaluare au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare cu privire la încălcarea limbii de desfășurare a procesului de evaluare, manifestat prin lipsa traducerilor în limba engleză a actelor și declarațiilor prezentate de către candidat la etapa colectării și verificării datelor de către membrii Comisiei, având în vedere că membrii Comisiei Herman von Hebel, Victoria Henley, Nona Tsotsoria, care sunt vorbitori de limbă engleză și cărora nu le-ar fi fost asigurată traducerea în limba engleză de către secretariatul Comisiei, completul de judecată special reține următoarele.

Potrivit art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare apreciază materialele acumulate după intima sa convingere, formată în urma cercetării

multiaspectuale complete și obiective a informației. Niciunul din materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisia de evaluare.

Din această normă rezultă regula cercetării nemijlocite a probelor, libertatea probei și aprecierea nemijlocită a probelor de către membri Comisiei.

La fel, completul de judecată special constată că, reprezentării pârâtei au confirmat că documentele și înscrisurile prezentate de către candidat nu au fost traduse în scris în limba cunoscută de membrii străini ai Comisei de evaluare, desemnați de partenerii de dezvoltare, fapt ce contravine art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022, dar și prevederilor art.art. 22 și 92 din Codul administrativ.

În aceeași ordine de idei, completul de judecată special constată că, Comisia nu a respectat dreptul de acces efectiv a candidatului la conținutul dosarului administrativ, care oferă dreptul acestuia de a face cunoștință și extrage copii de pe orice document și informație care se referă în privința sa ca participant la procedura administrativă de evaluare. Îngrădirea accesului la dosarul administrativ a generat și încălcarea altei garanții, cum este dreptul la apărare a candidatului în fața Comisiei de evaluare.

Completul de judecată special apreciază că timpul acordat de către Comisie pentru prezentarea informațiilor a fost unul insuficient și restrâns, astfel nefiind posibil acumularea probelor în vederea desfășurării integrale a eventualelor „dubii serioase” Comisie de evaluare.

La capitolul dat, completul de judecată special învederează că, potrivit art. 82 din Codul administrativ, (1) dacă procedura administrativă trebuie realizată în scris conform art. 28 sau se realizează în scris, autoritatea publică, concomitent cu inițierea procedurii, întocmește un dosar în format electronic sau pe suport de hârtie, care conține toate documentele și înscrisurile ce se referă la procedura respectivă. Dosarul în format electronic conține, după caz, copii scanate de pe documentele pe suport de hârtie, autenticitatea copiilor fiind confirmată prin semnătura electronică aplicată de persoana responsabilă din cadrul autorității publice, documente electronice, alte înscrisuri și informații relevante expuse în format electronic. (11) Copiile scanate în format electronic de pe documentele oficiale emise pe suport de hârtie și înscrisurile în format electronic pe care nu s-a aplicat semnătura electronică se utilizează fără restricții în raporturile cu autoritatea publică și pot fi incluse în dosarul administrativ, în măsura în care actele normative nu impun expres aplicarea semnăturii pe copiile/înscrisurile în cauză sau respectarea cerințelor pentru documentul electronic. (2) În momentul în care este pus la dosar, un document se vizează cu numere continue de pagini. (3) Dacă din dosar se extrag documente pentru o anumită perioadă, despre aceasta se face o mențiune, care va cuprinde: a) denumirea documentului extras; b) numărul paginilor extrase; c) motivul extragerii documentului; d) numele persoanei care a dispus extragerea documentului; e) data la care documentul a fost extras. Mențiunea se pune la dosar în locul documentului extras. (4) Dosarele administrative se păstrează până la expirarea termenului de păstrare, ce rezultă din dispozițiile legale existente în acest sens.

În corespundere cu art. 83 din Codul administrativ, (1) autoritatea publică care conduce procedura administrativă acordă participanților la procedură accesul la dosarul administrativ. (2) Până la finalizarea procedurii, participanții nu vor avea

acces la proiectele de acte administrative individuale. (3) Accesul la dosarul administrativ nu este permis în cazul în care prin aceasta se afectează îndeplinirea regulamentară a sarcinilor autorității publice sau în cazul în care se urmărește protejarea unui secret ocrotit de lege ori există necesitatea protecției drepturilor participanților la procedura administrativă sau ale terților. (4) În cazul în care există un interes îndreptățit, autoritatea publică care conduce procedura administrativă poate permite, la cerere, accesul la dosar și în cadrul unei alte autorități publice sau unei reprezentanțe diplomatice ori consulare a Republicii Moldova din străinătate. (5) În cadrul accesului la dosar participanții își pot face notițe sau copii de pe dosar. Costurile pentru copii le suportă fiecare participant în parte, ele fiind de 0,02 unități convenționale pentru fiecare pagină. Copiile de pe dosar în format electronic, precum și exemplarele documentelor electronice și copiile acestora sunt gratuite.

Mai mult, completul de judecată special notează că, Comisia de evaluare avea obligația să prezinte în conformitate cu prevederile art. 221 și 82 din Codul administrativ pe deplin dosarul administrativ a candidatului Victor Sandu în instanța de judecată, astfel, încât și instanța de judecată să-și poată îndeplini sarcina constituțională de control judecătoresc efectiv asupra chestiunilor de fapt și de drept.

La fel, și normele speciale, prevăzute la art. 10 alin. (5), art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022 și art. 2 alin. (1) lit. g) din Regulamentul de evaluare în temeiul Legii nr. 26/2022, adoptat la ședința Comisiei de evaluare din 02 mai 2022, garantează dreptul candidaților de a avea acces a lua cunoștință cu materialele acumulate de către Comisia de evaluare și secretariatul acesteia pentru evaluarea sa.

În cadrul examinării prezentei cauze de contencios administrativ, reprezentanții pârâtei au recunoscut că la dosarul administrativ au fost anexate toate înscrisurile pe care Comisia de evaluare le-a considerat în opinia ei relevante, nu și alte acte parvenite referitoare la candidat.

Circumstanțele date atestă că, Comisia de evaluare a încălcat dreptul la apărare al candidatului Victor Sandu, deoarece nu i-a asigurat accesul la dosarul administrativ, care trebuie să conțină toate materialele acumulate de către Comisia de evaluare, cu cel puțin 3 zile până la audiere, conform art. 82 și art. 83 din Codul administrativ, în coroborare cu art. 10 alin. (5), art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022 și art. 2 alin. (1) lit. g) din Regulamentul de evaluare în temeiul Legii nr. 26/2022.

Respectiv, Comisia de evaluare nu și-a exercitat efectiv obligația de a cerceta starea de fapt din oficiu, aceasta fiind prevăzută în mod expres și de art. 6 lit. f) din Legea nr. 26/2022 care prevede că întru exercitarea competențelor sale, Comisia de evaluare solicită informații de la persoanele fizice și juridice de drept public sau privat, precum și acumulează orice informații relevante pentru realizarea mandatului său.

Deci, legiuitorul a oferit Comisiei de evaluare o gamă largă de instrumente și pârghii pentru acumularea tuturor informațiilor necesare. Prin urmare, neexecutarea obligației de cercetare din oficiu a dus la adoptarea unei soluții pripite de către Comisie și respectiv, încălcarea dreptului la apărare a candidatului.

Completul de judecată special reține că, circumstanțele constatate denotă o încălcare a garanțiilor procedurii administrative de evaluare cum ar fi, dreptul la o examinare deplină a faptelor, dreptul la o decizie motivată și imparțială, dreptul la

audiere efectivă, dreptul de acces la dosarul administrativ, dreptul de a fi implicat efectiv în procedura de evaluare, dreptul la colaborare efectivă în clarificarea stării de fapt și dreptul la o decizie fără erori discreționare în partea aprecierii probelor.

Completul de judecată special constată că, doar aceste încălcări a garanțiilor în procedura administrativă constituie erori grave de procedură, care au afectat caracterul echitabil al procedurii administrative de evaluare, și ca consecință existența unor circumstanțe de natură procesuală, care ar fi dus la promovarea evaluării de către candidat.

Completul de judecată special remarcă faptul că, statul a investit Comisia de evaluare cu prerogativa de a se ghida de anumite standarde pentru a selecta cei mai integri candidați la funcția de membri inter alia în Consiliul Superior al Magistraturii, care la rândul lor ar putea asigura corectitudinea funcționării sistemului judiciar per ansamblu, inclusiv prin aplicarea unor politici coerente și conforme cu standardele general acceptate.

Reclamantul a demonstrat completului de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție caracterul plauzibil al elementelor invocate în acțiunea sa, inclusiv cu privire la corectitudinea operațiunilor financiare efectuate la gestionarea, încheierea actelor juridice privind averea sa, precum și la respectarea normelor de etică și deontologie.

Completul de judecată special reține că, circumstanțele constatate denotă un drept al reclamantului la o altă decizie din partea Comisiei de evaluare decât cea contestată, deoarece sunt de natură ce ar putea duce la promovarea evaluării de către candidatul Victor Sandu.

Totodată, Completul de judecată special notează că, Comisia de la Veneția a recomandat că, decizia finală în privința evaluării să fie luată de către instanța de judecată competentă, totuși Parlamentul Republicii Moldova a optat pentru o altă politică de drept referitor la acest subiect. În pofida acestui fapt, Completul special de judecată subliniază că, din rațiuni de protecție efectivă a drepturilor este în drept și obligat să desfășoare un control judecătoresc de legalitate deplin asupra chestiunilor de fapt și de drept.

Chiar dacă, Completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție este limitat în adoptarea unei decizii finale, totuși argumentele, concluziile și constatările sale sunt obligatorii și executorii pentru Comisia de evaluare. Această concluzie se desprinde direct din prevederile art. 120 din Constituția Republicii Moldova, care reglementează caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive.

Completul special de judecată își întemeiază argumentul său pornind și de la jurisprudența Curții Constituționale, care a reliefat că, chiar dacă completul special al Curții Supreme de Justiție nu poate obliga Comisia de evaluare să promoveze candidatul evaluat, argumentele și concluziile făcute de această instanță în cazul soluționării contestațiilor rămân obligatorii pentru Comisie (DCC nr.42 din 06 aprilie 2023 & 143).

Completul de judecată special notează, că tot din rațiuni de control judecătoresc efectiv, dar și din motive de calitate a legii, Comisia nu este obligată, după dispunerea reluării procedurii de evaluare, să cerceteze alte circumstanțe decât cele care au stat la baza admiterii acțiunii reclamantului.

Astfel, evaluarea după reluarea procedurii nu ar trebui să se transforme într-un argument și activitate circulară vicioasă, fapt care este contrar standardului de protecția efectivă a drepturilor, separarea ramurilor puterii de stat, certitudinea juridică și efectul obligatoriu al hotărârilor judecătorești definitive.

Completul de judecată special menționează că circumstanțele reținute de Comisia de evaluare nu se încadrează din perspectiva proporționalității în motivele de nepromovarea a evaluării candidatului Victor Sandu.

Astfel, excluderea și nu doar limitarea dreptului candidatului Victor Sandu de a participa și de a fi ales în calitate de membru al Consiliului Superior al Magistraturii pentru faptele minore reținute de către Comisia de evaluare nu este la caz o măsură adecvată pentru atingerea scopurilor expuse în lege. Având în vedere problema de buna funcționare a organelor de autoadministrare judecătorească la momentul emiterii deciziei și nepromovarea candidatului pentru faptele minore, nu doar că nu se încadrează în motivele de nepromovare, dar constituie o încălcare a drepturilor enunțate.

Completul de judecată special reiterează că măsura întreprinsă de autoritatea publică pârâtă este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit. Această cerință a legiuitorului implică o punere în balanța a valorilor protejate juridic, o pondere a intereselor în joc. Cu cât dreptul este mai vătămat, cu atât mai mult se cere ca avantajul de pe urma integrității să fie superior.

Prin urmare, excluderea dreptului judecătorului de a fi candidat la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, antrenează după sine nu doar ingerința dar o anulare improprie a dreptului de a fi ales în această funcție.

Din considerentele menționate, completul de judecată special relevă că, în prezenta cauză se regăsesc temeiuri legale de a anula decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 18 din 18 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Victor Sandu.

Completul de judecată special reține că ilegalitatea deciziei contestate duce la anularea deciziei și dispunerea reevaluării candidatului. Or, dispunerea reevaluării este rezultatul final și implicit care include pierderea valabilității deciziei conform art. 139 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (a se vedea DCC nr.42 din 06 aprilie 2023 § 143; cauza Ramos Nunes de Carvalho e Sá vs Portugalia [MC], 06 noiembrie 2018, § 184 și jurisprudența citată).

În conformitate cu prevederile art. art. 224 alin. (1) lit. b), 195 Codul administrativ, art. art. 238-241 din Codul de procedură civilă, art. 14 alin. (6), alin. (8) lit. b), alin. (9) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

d e c i d e:

Se admite acțiunea în contencios administrativ înaintată de judecătorul, Victor Sandu împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei nr. 18 din 18 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Victor Sandu și dispunerea evaluării candidatului.

Se anulează decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 18 din 18 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Victor Sandu.

Se dispune reevaluarea candidatului Victor Sandu de către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ion Guzun

Mariana Pitic